

Psikoloji Çalışmaları Studies in Psychology

Araştırma Makalesi | Research Article

🔓 Açık Erişim | Open Access

Algılanan Ebeveyn Reddi ve Borderline Kişilik İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Öfkenin Aracı Rolü: Cinsiyet Temelli Sıralı Aracı Etki Modeli

The Mediating Role of Rejection Sensitivity and Anger in the Relationship Between Perceived Parental Rejection and Borderline Personality Beliefs: A Gender-Based Sequential Mediation Model

Güneş Beyza Önürme¹ ✉, Miray Akyunus² & Buket Ünver³

¹ Kuruma bağlı değil, Ankara, Türkiye / Non-affiliated, Ankara, Türkiye

² Bahçeşehir Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji, İstanbul, Türkiye

³ Işık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Öz

Bilişsel kurama göre borderline kişilik bozukluğu, kökeni çocukluk çağı deneyimlerine dayanan kendine özgü işlevsiz inançlar ile karakterizedir. Çaresizlik, güvensizlik ve terkedilme korkusunu merkezine alan bu inançlar, yoğun öfke tepkileri ve davranışlarda aşırılıklar gibi belirtilere neden olmaktadır. Çocuklukta ebeveyninden algılanan red, ilerleyen yıllarda reddedilme duyarlılığının gelişmesine, bu duyarlılık ise kişiler arası ilişkilerde algılanan red deneyimlerinde artışa yol açabilmektedir. Tekrarlayan reddedilme algısı hayal kırıklığı, acı ve öfke gibi tepkileri şiddetlendirebilir. Yıkıcı duygusal ve davranışsal tepkilerin ilişkilere verdiği zarar ise mevcut işlevsiz inançları pekiştirmektedir. Bu çalışmanın amacı, çocuklukta algılanan ebeveyn reddi ile borderline kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisinin sınanmasıdır. Araştırma Türkiye toplumu örnekleminde 18-72 yaş arası 550 katılımcı ile yürütülmüştür. Sosyodemografik ve Kişisel Bilgi Formu, Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği/Kısa Form, Yetişkin Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği, Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçeği-Sürekli Öfke alt ölçeği ve Kişilik İnanç Ölçeği/Kısa Formu-Borderline Kişilik Bozukluğu alt ölçeği aracılığıyla çevrimiçi veri toplanmıştır. Araştırma bulguları hem anneden hem de babadan algılanan reddin, reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracılığıyla borderline kişilik bozukluğu inançlarını yordadığını göstermiştir. Ayrıca kadınlarda hem anneden hem de babadan algılanan reddin önce reddedilme duyarlılığını, ardından sürekli öfkeyi artırarak, borderline kişilik bozukluğu işlevsiz inançlarının gelişiminde rol oynadığını ortaya koymuştur. Erkeklerde ise, algılanan anne ve baba reddinin, reddedilme duyarlılığı ve borderline kişilik bozukluğu inançları ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu, ancak mevcut çalışmada önerilen sıralı aracı etki mekanizmasının yordayıcı gücünün olmadığı görülmüştür. Bu çalışma borderline kişilik özelliklerinin ve bilişsel işleyişinin cinsiyet temelli farklılıklarının anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Bulgular, kadınlarda işleyen mekanizmayı açıklamakla birlikte, erkeklerde alternatif modellerin test edilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Abstract

According to cognitive theory, borderline personality disorder is characterized by distinctive dysfunctional beliefs rooted in childhood experiences. Centered around themes of helplessness, distrust, and fear of abandonment, these dysfunctional beliefs result in symptoms such as intense anger reactions and behavioral extremes. Perceived

Atıf | Citation: Önürme, G. B., Akyunus, M., & Ünver, B. (2025). Algılanan ebeveyn reddi ve borderline kişilik inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve öfkenin aracı rolü: Cinsiyet temelli sıralı aracı etki modeli. *Psikoloji Çalışmaları-Studies in Psychology*, 45(2), 120-146. <https://doi.org/10.26650/SP2023-1280723>

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License. ©

© 2025. Önürme, G. B., Akyunus, M. & Ünver, B.

Sorumlu Yazar | Corresponding author: Güneş Beyza Önürme beyzaonurme@gmail.com

parental rejection during childhood can contribute to the development of rejection sensitivity in later years, and this sensitivity, in turn, increases the experiences of perceived rejections in interpersonal relations. Repeated perceptions of rejection amplify emotional responses such as frustration, pain, and anger. Destructive emotional and behavioral reactions damage relationships, further perpetuating the individual's dysfunctional beliefs. The purpose of the present study was to test the serial mediating effect of rejection sensitivity and trait anger between perceived parental rejection and borderline personality disorder beliefs. The study was conducted with a community sample from Türkiye of 550 participants between the ages of 18 and 72. The Sociodemographic and Personal Information Form, Adult Parental Acceptance-Rejection Scale/Short Form, Adult Rejection Sensitivity Scale, Trait Anger, and Anger Expression Scale-Trait Anger subscale, and Personality Belief Scale/Short Form-Borderline Personality Disorder subscale were used in the study. The research findings demonstrated that both perceived maternal and paternal rejection predict borderline personality disorder beliefs through the serial mediation of rejection sensitivity and trait anger. Additionally, the study revealed that in women, perceived rejection from both mothers and fathers plays a role in the development of borderline personality disorder dysfunctional beliefs by first increasing rejection sensitivity, which subsequently increases trait anger. In men, although perceived rejection from both parents is correlated with rejection sensitivity and borderline personality disorder beliefs, the serial mediation mechanism in the proposed model does not have a predictive power. The findings of this study contribute to the understanding of gender-based differences in borderline personality traits and cognitive functioning. The findings explain the mechanism operating in women but reveal the necessity of testing alternative models in men.

Anahtar Kelimeler Algılanan anne reddi · algılanan baba reddi · borderline kişilik inançları · reddedilme duyarlılığı · sürekli öfke

Keywords Perceived maternal rejection · perceived paternal rejection · borderline personality beliefs · rejection sensitivity · trait anger

Author Note This study was prepared as part of the first author's thesis conducted under the supervision of the third author.

Yazar Notu Bu çalışma 1. yazarın 3. yazarın danışmanlığında yürütülen tez çalışması doğrultusunda hazırlanmıştır.

Extended Abstract

Empirical studies are mostly conducted in clinical samples of patients with Borderline Personality Disorder (BPD). However, studies investigating BPD characteristics in non-clinical samples have been increasing in number in recent years, as the diagnostic system has shifted from a categorical to a dimensional approach (APA, 2013). It has been stated that people may not always meet the criteria for a disorder, emphasizing the importance of changes in personality functioning and traits rather than the mere presence or absence of psychopathology (Taymur & Türkçapar, 2012). In this study, BPD was examined in a community sample within the framework of the cognitive-behavioral model, which highlights the role of dysfunctional beliefs leading to maladaptive emotional and behavioral reactions in BPD (Beck et al., 2001; Bhar et al., 2008).

The cognitive theory emphasizes the influence of parental experiences in shaping dysfunctional beliefs related to BPD and associated maladaptive behaviors (Beck et al., 2015). The interpersonal acceptance-rejection theory (formerly known as the parental acceptance-rejection theory until 2014), developed by Rohner (1986), explains how childhood experiences with parenting extend into adulthood. The theory suggests that parental warmth, care, support, and love indicate parental acceptance, whereas a significant lack of these, or the presence of emotions and behaviors that may cause physical or psychological harm to the child, defines parental rejection (Rohner et al., 2005). Additionally, it suggests that all individuals need positive responses from those they consider important. Those who do not receive such responses in appropriate ways are prone to developing maladaptive mental, emotional, and behavioral patterns (Rising & Rohner, 2020). Repeated parental rejection may lead to rejection sensitivity (Pietrzak et al., 2005), which is characterized by increased anxiety for potential rejection, a tendency to perceive rejection in social situations, and overreacting to these experiences (Downey & Feldman, 1996; Feldman & Downey, 1994). Considering that BPD is characterized by extreme efforts to avoid real or imagined abandonment that may evoke perceived rejection (APA, 2022), investigating the associations between parental rejection, rejection sensitivity, and BPD characteristics (such as dysfunctional beliefs) can help to clarify the mechanism underlying the development and maintenance of BPD.

According to DSM-5-TR (2022), anger is a symptom present in various disorders. In BPD, inappropriate anger and uncontrollable tantrums are the key symptoms (APA, 2022). Spielberger (1988) defines anger as the frequency with which tension, irritability, frustration, and rage are experienced in response to obstruction or perceived injustice.

Anger has also been identified as one of the strongest predictors of perceived parental rejection (Meesters & Muris, 1996). Even brief separations or minor changes in plans may cause BPD patients to feel abandoned, triggering intense anger experiences. In fact, it is stated that the factor intensifying anger so much is the sense of loneliness and emptiness that arises when the individual can not maintain their secure and reciprocal relationships (Köroğlu & Bayraktar, 2010).

To summarize, perceived parental rejection during childhood can contribute to the development of rejection sensitivity in later years, increasing the experiences of perceived rejection in interpersonal relations. Repeated perceptions of rejection intensify emotional responses such as frustration, pain, and anger. Destructive emotional and behavioral reactions harm relationships, further perpetuating dysfunctional beliefs. This represents the causal chain proposed in cognitive theory regarding the development and maintenance of personality psychopathology: childhood experiences → core dysfunctional beliefs → cognitive biases → emotional and behavioral symptoms → reinforcement of beliefs due to negative outcomes (Beck et al., 2015). Based on these theoretical explanations and the current literature, we propose a model for the serial mediating role of rejection sensitivity and trait anger in the relationship between perceived parental (mother and father) rejection and BPD beliefs. Specifically, we hypothesize that an increase in perceived parental rejection is associated with heightened rejection sensitivity, which in turn is linked to increased trait anger, ultimately reinforcing BPD beliefs. The proposed model was tested with an exploratory approach, independently for male and female participants, as well as for perceived mother and father rejection. In addition, in this study, individuals with psychiatric diagnoses were not excluded from the sample to maintain variability in the measurement of dependent variables and enhance the statistical power of the study. However, the psychiatric diagnosis was added to the model as a covariate, and the potential confounding effects on the results were statistically controlled.

Method

The study was conducted with a community sample of 550 volunteer participants between the ages of 18 and 72. The mean age of the sample was 37.82 ($SD = 11.54$). The sample group consisted of 358 women (65.1 %) and 192 men (34.9 %). Ethical approval of the study was obtained from Işık University, and informed consent was collected from all participants before data collection. The Sociodemographic and Personal Information Form, Adult Parental Acceptance and Rejection Scale-Short Form, Adult Rejection Sensitivity Scale, Trait Anger and Anger Expression Scale-Trait Anger Subscale, and Personality Belief Questionnaire-Short Form Borderline Personality Disorder Subscale were used in the study. Data were collected online via Google Forms. IBM SPSS Statistics v.26.0 programs and PROCESS Macro v.4.2 were used to analyze the data. Model 6 of the PROCESS was conducted to test the serial mediation model. The findings were interpreted based on the confidence intervals derived from the Bootstrap 5000 resampling method. A confidence interval that does not include "0" was considered as indicative of a significant effect (MacKinnon et al., 2004).

Results

Pearson's correlation analysis revealed significant relationships among all variables, except for the correlation between perceived paternal rejection and trait anger. Weak to moderate positive correlations were observed among the study variables, except for the nonsignificant correlation between perceived maternal rejection and trait anger in women. In men, most correlations were found to be nonsignificant, except for the relationships between maternal and paternal rejection and rejection sensitivity, between trait anger and BPD beliefs, and between rejection sensitivity, trait anger, and psychiatric diagnosis. First model test results revealed that perceived maternal rejection ($B = .07$, $SE = .02$, 95% CI [.04, .11]), rejection sensitivity ($B = .23$, $SE = .07$, 95% CI [.09, .37]), and trait anger ($B = .21$, $SE = .05$, 95% CI [.11, .32]) had significant direct effects on BPD beliefs. The second model test results revealed that perceived paternal rejection ($B = .07$, $SE = .02$, 95% CI [.03, .10]), rejection sensitivity ($B = .22$, $SE = .07$, 95% CI [.08, .36]), and trait anger ($B = .22$, $SE = .05$, 95% CI [.12, .32]) had significant direct effects on BPD beliefs. The results further indicated that the indirect effect of serial mediation through rejection sensitivity and trait anger ($B < .01$, $SE < .01$, 95% CI [.01, .01]) was also significant. In women, the model test results revealed that perceived maternal rejection ($B = .06$, $SE = .02$, 95% CI [.02, .11]), rejection sensitivity ($B = .30$, $SE = .09$, CI [.13, .46]), and trait anger ($B = .22$, $SE = .07$, 95% CI [.09, .35]) had significant direct effects on BPD beliefs. Moreover, in women, model test results revealed that perceived paternal rejection ($B = .07$, $SE = .02$, 95% CI [.02, .11]), rejection sensitivity ($B = .27$, $SE = .09$, 95% CI [.10, .44]), and trait anger ($B = .22$, $SE = .07$, 95% CI [.09, .35]) had significant direct effects on BPD beliefs. The results further indicated that the indirect effect of serial mediation through rejection sensitivity and trait anger ($B < .01$, $SE < .01$, 95% CI [.01, .01]) was also significant. In men, the model was not tested since the mediators were not correlated with each other, violating

the assumption of serial mediation. The findings revealed that both perceived maternal and paternal rejection have an indirect effect on BPD beliefs in women through a mechanism where rejection sensitivity increases first, followed by trait anger.

Discussion

The purpose of the present study was to test the serial mediating effect of rejection sensitivity and trait anger between perceived parental rejection and BPD beliefs. Findings revealed a relatively smaller magnitude of correlational coefficients among variables, compared to previous studies (Armenti & Babcock, 2021; Armour et al., 2022; Ayduk et al., 2008; McGonigal & Dixon-Gordon, 2020). This might be attributed to the study's focus on the cognitive aspects of BPD rather than its broader components. The findings of the analyses conducted on women supported the research hypothesis, indicating positive relationships between the variables. Although perceived parental (both from the mother and father) rejection and trait anger were not directly related, the serial mediation model test showed that perceived parental rejection positively predicted rejection sensitivity, and in turn, trait anger. It is well established that perceived parental rejection can lead to anger, as well as a range of emotional and behavioral responses, such as difficulty in managing this anger to aggression (Rising & Rohner, 2020). In addition, the nonsignificant relationship between perceived paternal rejection and trait anger might be due to the indirect nature of this association through psychological pain, destructive emotions (Rising & Rohner, 2022), and disappointment (Dilekler et al., 2014). According to the serial mediation model test, both perceived maternal and paternal rejection in the early years increased the rejection sensitivity in later relationships, which in turn reinforced distorted beliefs about self/others/world in BPD. These findings are consistent with the literature and the cognitive model explaining the mechanism by which perceived parental rejection contributes to BPD beliefs.

The model test was not conducted because the mediators were not correlated, violating the assumption of serial mediation. This result indicated that the proposed serial mediation model to explain the relationship between perceived parental rejection and BPD beliefs was not valid for men. Previous studies suggest that men tend to exhibit fewer negative behaviors and less anger in response to perceived rejection than women (Downey et al., 1998). Men are also more likely to rely on avoidance strategies (Downey et al., 2000) and self-silencing techniques by suppressing their emotions and thoughts (Mellin, 2008). In Türkiye, where collectivist cultural norms prevail, men may be more inclined to display avoidant behaviors rather than expressing anger in response to perceived parental rejection and rejection sensitivity. This suggests that alternative mechanisms, such as emotion regulation, coping strategies, and avoidant attachment styles, may play a role in the relationship between perceived parental rejection and BPD beliefs in men.

The nonsignificant relationship between psychiatric diagnosis, which is included as a covariate, and BPD beliefs across all model tests supports the multidimensional structure of personality psychopathology (Trull & Durrett, 2005). The dysfunctional BPD beliefs measured in the study represent only one component of the psychopathology rather than a comprehensive assessment of BPD.

The findings of this study need to be discussed within its limitations. Most previous studies on BPD were conducted in clinical samples, limiting the comparable studies to discuss the current results. Moreover, the findings of the study might be limited to the participants' retrospective memory biases, which future longitudinal research design can help address.

The gender-based models tested in this study contributed to the literature on BPD characteristics. For the clinical implications, addressing early negative parental experiences, anger management, and rejection sensitivity may be valuable to address in psychotherapy for BPD traits. These findings may contribute to identifying at-risk groups and designing prevention and intervention programs for developing BPD characteristics.

Algılanan Ebeveyn Reddi ve Borderline Kişilik İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Öfkenin Aracı Rolü: Cinsiyet Temelli Sıralı Aracı Etki Modeli

Kişilik bozukluklarına tanısalsal yaklaşım DSM-5 ile birlikte kategorik sistemden boyutsal sisteme doğru yön değiştirmiştir (APA, 2013). Böylece patolojinin varlığı ya da yokluğundan ziyade kişilik işlevlerindeki bozulmalar ve kişilik özellikleri ön plana çıkarılmıştır (Taymur ve Türkçapar, 2012). Dolayısıyla boyutsal perspektif, kişilik bozukluklarına özgü inançların değerlendirilmesi gibi alternatif ölçümlerden yararlanarak, klinik olmayan örneklemde kişilik psikopatolojisinin araştırılmasına fırsat sunmaktadır (Akyunus ve Gençöz, 2020; De Fruyt ve ark., 2013). Bu çerçevede, literatürdeki çalışmalarda borderline kişilik bozukluğu (BKB) belirtilerinin değerlendirilmesi ve ilişkili değişkenlerin araştırılmasında işlevsel olmayan inançların ölçülmesinden yararlanılabileceği öne sürülmüştür (Bhar ve ark., 2012).

Bilişsel kurama göre BKB yalnızlık, bağımlılık, çaresizlik, savunmasızlık, diğerlerine güvensizlik ve şüphelilik gibi işlevsel olmayan inançlar ile karakterize bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır (Bhar ve ark., 2008). Bu işlevsiz inançlar, başta bireyin ebeveynleri olmak üzere önemli diğer kişilerle kişiler arası etkileşimlerinden doğan deneyimlerle gelişmekte ve ilerleyen yıllarda tekrarlanan deneyimlerle pekişmektedir. Kişiler arası ilişkilerde iki uçlu, tutarsız ve aşırı olan duygusal ve davranışsal tepkilerin kökeninde de bu işlevsiz inançların yattığı öne sürülmektedir (Beck ve ark., 2015). Görgül araştırmalar da BKB inançlarının BKB semptomları ile ilişkili olduğunu desteklemiştir (Arntz ve ark., 1999; Gagnon ve ark., 2013; Saldanha-Silva ve ark., 2019). Ayrıca, patolojik davranışların ardında yer alan işlevsiz inançların (Beck ve ark., 2015) toplum örnekleminde araştırılması ile bilişsel düzeyde risk grubunun tanımlanabileceği belirtilmektedir.

Bilişsel kuram BKB ile ilişkili işlevsiz inançların ve bu inançların ortaya çıkardığı patolojik davranışların gelişmesinde reddedilme algısı oluşturan ebeveyn yaşantılarının önemine değinmektedir (Beck ve ark., 2015). Ayrıca, ebeveynler tarafından devamlı olarak reddedilmenin, kişilerin diğer ilişkilerinde de reddedilmeyi beklemesiyle sonuçlanarak reddedilme duyarlılığına zemin hazırlayabileceği belirtilmektedir (Pietrzak ve ark., 2005). Nitekim, çocukluk çağında ebeveynlerden algılanan reddin, kişiyi sonraki deneyimlerinde reddedilmeye duyarlı kıldığı ve bunun da ilerleyen yıllarda kişiler arası ilişkilerde algıladıkları reddedilme deneyimlerini artırdığı bulunmuştur (Khaleque ve ark., 2019). Tekrarlayan reddedilme algısı ise hem birincil tepki olarak (Rohner, 2004), hem de hayal kırıklığı, acı gibi duyguları takip eden ikincil tepki olarak öfke duygusunu şiddetlendirmektedir (Dilekler ve ark., 2014; Rising ve Rohner, 2020). Reddedilme duyarlılığı ve terk edilme korkusu ile kişilerin sergiledikleri aşırı duygusal ve davranışsal tepkiler ise ilişkilere zarar vermekte ve bunun sonucu olarak deneyimledikleri ilişkiyel kayıplar mevcut işlevsiz inançlarını pekiştirmektedir (Beck ve ark., 2015; Downey ve Feldman, 1996). Dolayısıyla çocukluk çağında ebeveynlerden algılanan reddin, reddedilme duyarlılığında artışa ve bunun da öfke tepkilerinde şiddetlenmeye yol açarak var olan işlevsiz inançları pekiştirdiği düşünülmektedir. Nitekim literatürde yer alan çalışmalar da algılanan anne ve baba reddinin BKB özellikleriyle ilişkisini göstermekle birlikte (Armour ve ark., 2022; Godbout ve ark., 2019; Peker ve Krespi-Ülgen, 2023), mevcut çalışmalar genellikle ebeveyn reddi ile BKB arasındaki doğrudan ilişkileri ele almakta olup, bu ilişkinin hangi araçlar üzerinden şekillendiği ve bilişsel süreçlere nasıl yansıdığı henüz netleşmemiştir. Bu çalışmanın amacı, çocuklukta algılanan ebeveyn reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide sırasıyla reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin aracı etkisinin sınanmasıdır.

Mevcut araştırma modeli, çocukluk çağı deneyimlerinin (ebeveyn reddi) sırasıyla işlevsiz inançlardan doğan bilişsel yanlılığa (reddedilme duyarlılığı) ve işlevsiz duygusal tepkilere (sürekli öfke) yol açtığı ve nihayetinde var olan işlevsiz inançları pekiştirdiği bir nedensellik zinciri öngörmektedir. Dolayısıyla bu model, bilişsel kuramın kişilik psikopatolojisinin nasıl geliştiği ve sürdürüldüğüne ilişkin önermelerindeki şu nedensel zincir ile tutarlıdır: çocukluk deneyimleri → temel işlevsiz inançlar → bilişsel yanlılık → duygusal ve davranışsal semptomlar → olumsuz sonuçlar dolayısıyla inançların pekişmesi (Beck ve ark.,

2015). Diğer bir deyişle bu araştırma bulguları, bilişsel kuramın borderline kişilik inançlarının gelişimi ve sürdürülmesini açıklayan önermelerine ampirik destek sunarak literatüre katkı sağlayabilecektir. Modelde yer alan değişkenler ve birbirleriyle ilişkisine dair literatürde yer alan önceki araştırma bulguları, aşağıdaki bölümlerde detaylı olarak ele alınmaktadır.

Kişilerarası Kabul-Red Kuramı

Çocukluk döneminde ebeveynlerle olan deneyimlerin yetişkinlik dönemine yansıyan etkilerini ve ilişkili faktörleri açıklayan sosyalizasyon kuramlarından biri kişilerarası kabul-red kuramıdır (Rohner, 1986, 2004). Kişilerarası kabul-red kuramı, bütün insanların önemli gördüğü kişilerden gelecek olumlu yanıtla ihtiyaç duyduğunu, bu ihtiyacı uygun yollarla karşılanmayan kişilerin zihinsel, duygusal ve davranışsal olarak belirli işlevsel olmayan örüntüler göstermeye yatkın olduklarını öne sürmektedir (Rising ve Rohner, 2020). Buna göre, ebeveyn kabul ve reddi bir sürekliliğin iki ucu olarak ele alınmakta ve bu süreklilik ebeveynliğin sıcaklık boyutu olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca tüm insanların bu süreklilikte konumlanabileceği çünkü farklı düzeylerde olsa da herkesin ebeveynlerinden az ya da çok sevgi aldığı öne sürülmektedir (Rohner ve ark., 2005). Ebeveynin sıcaklık, ilgi, bakım, destek ve sevgi göstermesi kabule işaret etmektedir. Bu duygu ve davranışların büyük oranda olmaması ya da fiziksel/psikolojik olarak çocuğu incitebilecek duygu ve davranışların varlığı ise ebeveynin reddini tanımlamaktadır. Ek olarak, ebeveynin görünür biçimde sevgisiz, saldırgan, ihmal eden tutumları olmasa da çocuğun sevilmediğine veya umursanmadığına inanması da ebeveynin reddi kapsamında değerlendirilmektedir (Rohner ve ark., 2005). Algılanan ebeveyn reddinde, ebeveyn ile çocuğun cinsiyeti arasındaki etkileşimin rolü bulunmaktadır. Buna göre, çocuklukta ebeveyn reddi yaşamış ancak psikolojik uyumunda ciddi bozulma olmayan erkekler daha az anne reddi, kadınlar ise daha az baba reddi bildirmektedir (Ki ve ark., 2018). Özellikle çocukluk döneminde olumsuz yaşam olaylarının (Pusmaz, 2024), duygusal, fiziksel ve cinsel istismara maruz kalmanın (Xie, 2021) yanı sıra, reddedici ebeveyn tutumlarının (Peker ve Krespi-Ülgen, 2023), kontrol eden, reddeden, ihmal eden ve kaotik ebeveynlik tarzı ile büyümenin de (Armour ve ark., 2022) BKB özellikleriyle ilişkili olduğu bilinmektedir. Ebeveyn reddinin BKB özellikleri ile ilişkisini araştıran çalışmalar da ebeveyn ve çocuğun cinsiyet etkileşimine odaklanmış ve bu konuda karmaşık bulgular ortaya koymuştur. Örneğin bir çalışmada, kadınlarda anne ve babadan kötü muamele görmek ile BKB semptomları arasında; erkeklerde ise babadan kötü muamele görmek ile BKB semptomları arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Godbout ve ark., 2019). Rohner ve Brothers (1999) BKB tanısı olan kadınların annelerine kıyasla babalarından daha çok reddedilme algıladıklarını belirtmektedirler. Kontrol grubu ile BKB tanı grubunun karşılaştırıldığı başka bir çalışmada ise BKB tanısı olan erkeklerin daha fazla anne ve baba reddi bildirdiğine ulaşılmıştır (Huang ve ark., 2014).

Çocukluk çağında, ebeveynler tarafından tekrarlı ve uzun süreli olarak reddedilme ve ebeveyn kabulünde azalma bireyin yetişkinlikte reddedilme duyarlılığı geliştirmesine yol açabilmektedir (İbrahim ve ark., 2015; Rising ve Rohner, 2020).

Reddedilme Duyarlılığı

Reddedilme duyarlılığı kişilerin kaygılı biçimde reddedilmeyi beklemesi, reddedilmeyle ilgili durumları kolayca fark etmesi ve bu olaylara karşı aşırı tepkiler vermesi olarak tanımlanmaktadır (Downey ve Feldman, 1996; Feldman ve Downey, 1994). Literatürde çocukluk döneminde algılanan anne ve baba reddinin veya reddedilmeyi çağrıştıran olumsuz yaşantıların, ergenlik dönemi de dahil, ileri dönemlerde bireyleri reddedilmeye karşı duyarlı hale getirdiğini destekleyen araştırmalar bulunmaktadır (Çardak ve ark., 2012; Erözkan, 2009; Godleski ve ark., 2019; İbrahim ve ark., 2015; Khaleque ve ark., 2019; McLachlan ve ark., 2010; Rowe ve ark., 2015; Rudolph ve Zimmer-Gembeck, 2014). Buna göre ilk nesne ilişkileri güvensiz bağlanma temelinde gelişen (Farajı ve Sucu, 2023), çocukluk döneminde ebeveynleri ile kayıtsız, saplantılı, korkulu

bağlanma stilleri geliştiren (Erözkan, 2009), aile içi şiddete (Feldman ve Downey, 1994) ve ebeveynlerinin otoriter ve reddedici davranışlarına maruz kalan (Çardak ve ark., 2012) kişilerin reddedilme duyarlılığının daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Reddedilme duyarlılığının gelişiminde ebeveyn ve çocuğun cinsiyet etkileşimi olduğuna dair bulgular da mevcuttur. Örneğin, Ibrahim ve arkadaşları (2015) aynı cinsiyetten olan ebeveyn tarafından algılanan kabul ve reddin, karşı cinsiyetteki ebeveyninden algılanan kabul ve redde kıyasla, reddedilme duyarlılığında daha fazla varyans açıkladığını göstermiştir. Bu dinamiğin erken yaşlarda kurulması, kişinin bu duyarlılığı yetişkinliğe taşımasına ve diğer ilişkilerine genellemesine zemin hazırlamaktadır (Pietrzak ve ark., 2005). Özellikle, kişilerin olayları kişiselleştirmesi ve olaylar üzerinde kontrolü olmadığını düşünmesi bu algıyla baş edememesine yol açmaktadır. Bu durumun kişinin kasıtlı olmayan küçük hareketleri bile reddedilme olarak yorumlamasına, bunu da diğer ilişkilerine genellemesine yol açabildiği düşünülmektedir (Rising ve Rohner, 2022; Rohner ve ark., 2005). Ayrıca, belirsiz durumların bile bir reddedilme olarak algılanması kişilerin duygu ve davranışlarını bu yönde düzenlemesine yol açabilmektedir. Yanlış yorumlama sonucunda oluşan reddedilme algısı, kişiler arası ilişkilere de etki ederek gerçek bir reddedilmeye yol açıp kendini gerçekleştiren kehanete dönüşebilmektedir (Levy ve ark., 2001; Poggi ve ark., 2019). Diğer bir ifadeyle reddedilmeye karşı duyarlılığı olan kişiler, çeşitli durumlar karşısında reddedildiklerini düşünmeye meyilli olup (Levy ve ark., 2001), bu yönde duygusal ve davranışsal tepkiler gösterebilmektedir (Downey ve Feldman, 1996).

BKB patolojisinde kişi reddedilmeyi çağrıştıracak gerçek veya hayali terk edilmeden kaçınmak için ekstra çaba içeren davranışlarda bulunabilmektedir (APA, 2022). Yapılan araştırmalar da yüksek reddedilme duyarlılığı ile BKB özellikleri arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. Buna göre reddedilme duyarlılığı arttıkça BKB özelliklerinin de arttığı öne sürülmektedir (Armenti ve Babcock, 2021; Ayduk ve ark., 2008; Boldero ve ark., 2009; Faraji ve Tezcan, 2023; Miano ve ark., 2013; Peters ve ark., 2015; Sato ve ark., 2018). BKB'nin bir başka özelliği olan uygunsuz ve kontrolsüz öfkenin (APA, 2022), bireylerin özellikle kendilerine bakım veren kişileri veya sevgililerini ihmalkâr, kısıtlayıcı, aldırma, başlarından atan kişiler olarak görmeleri ile arttığı da bilinmektedir (Köroğlu ve Bayraktar, 2010). Dolayısıyla reddedilme duyarlılığının beraberinde öfke duygusunu da getirdiği söylenebilir.

Öfke

Öfke, “durumsallık” ve “süreklilik” olmak üzere iki boyutta değerlendirilmektedir (Özer, 1994; Spielberger, 1988). Durumsal öfke, bir davranışın engellenmesi veya karşılaşılan bir haksızlık sonucunda gerginlik, sinirlilik, kızgınlık, hiddet gibi hislerin ne şiddette yaşandığını ifade etmektedir. Mevcut çalışma kapsamında ele alınan sürekli öfke ise bahsi geçen bu hislerin ne sıklıkla yaşandığını ifade etmektedir (Özer, 1994). Kişinin önem verdiği diğerleri tarafından olumlu yanıt alma ihtiyacının karşılanmaması veya reddedildiğini algılaması ile öfke artabilmektedir (Khaleque ve Rohner, 2012). Artan öfke ise düşmanlık, fiziksel/sözel saldırganlık, somurtma, inatçılık, kasıtlı olarak erteleme gibi daha pasif agresif davranışlar veya öfke içerikli rüyalar, hayaller aracılığıyla kendini gösterebilmektedir (Ali ve ark., 2019; Rising ve Rohner, 2020; Rohner, 2004).

Literatürde birçok çalışma erkeklerin daha sık öfke yaşadığını ve öfkeyi dışa vurduğunu göstermektedir (Bartlett ve ark., 2018; Dryburgh ve Vachon, 2019; Erdoğan ve Kışlak, 2023; Fahlgren ve ark., 2022). Bunun ise sosyalleşme ile öğrenilen cinsiyet rollerinden kaynaklanabileceği öne sürülmektedir (Brody ve Hall, 2010). Özellikle aynı cinsiyetten olan ebeveynin modellenmesi veya ebeveynin açık/örtük mesajlarla teşvik etmesi ile erken dönemlerden itibaren cinsiyet rolleri ve bu rollere özgü duygu ifadeleri öğrenilmektedir (Bahtiyar-Saygan ve Peker-Uludağlı, 2021; Chaplin ve Aldao, 2013; Goncy ve ark., 2021). Örneğin, öfke ve öfkenin dışa vurumu her yaş grubu için erkeklerle ilişkilendirilmektedir (Malonda-Vidal ve ark., 2021; Öztürk ve ark., 2021). Ayrıca erkek çocuklarının cinsiyete dayalı sosyalleşmesinde babaların annelerden daha aktif olduğu

(Maccoby, 1998), annelerin de öfke hakkında erkek çocuklarıyla daha fazla konuştuğu bilinmektedir (Fivush ve ark., 2000). Dolayısıyla öfke düzeyi ve ifadesinde her iki ebeveynin de erkek çocuk ile etkileşimi rol oynayabilmektedir (Zeman ve ark., 2010).

Rohner (2004) reddedilme algısına sahip olan kişilerin öfke gibi belirli yıkıcı ve olumsuz görülen duyguları hissetmeye daha yatkın olduğunu öne sürmektedir. Ebeveynlerin reddedici, aşırı korumacı ve düşük kabul gösteren tutumlarının bireylerin öfkelerinde yükselmeye yol açabileceğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Bahtiyar ve Gençöz, 2023; Kılıç-Yıldız ve Dağ, 2017; Kitamura ve ark., 2014; Nakış-Yıldırım ve Tüfekçi, 2022; Saritaş-Atalar ve Altan-Atalay, 2020). Bebeklik döneminden başlayarak yeterli bakımı alamayan, ihtiyaçları doyurulmayan, reddedildiğini algılayan bireyin öncelikli olarak hayal kırıklığı yaşadığı, bu hayal kırıklığının ise öfkenin oluşmasına katkıda bulunduğu düşünülmektedir (Dilekler ve ark., 2014). Aynı zamanda algılanan reddedilmenin kişinin psikolojik olarak acı çekmesine neden olarak öfke duygusunu arttırdığı da belirtilmektedir (Rising ve Rohner, 2020). Dolayısıyla öfke, reddedilme duyarlılığının duygusal çıktılarında biri olarak da görülmektedir. Kişi reddedilmeyi çağrıştıran durumlarla karşılaştığında saldırganlığa varabilen aşırı tepkiler gösterebilmektedir (Çolak ve ark., 2021; Downey ve Feldman, 1996). Reddedilme duyarlılığının öfkeye yol açmasında, reddedilmenin aşağılanmayı çağrıştırması rol oynamaktadır (Horney, 1991). Bu noktada, reddedilme duyarlılığı yüksek olan kişilerin diğerlerinin davranışları ve niyetlerine yönelik çarpıtılmış çıkarımları nedeniyle öfke gibi duygusal zorluklar yaşadığı düşünülmektedir (Ayduk ve Gyurak, 2008). Literatürde reddedilme duyarlılığının geri çekilme ve reaktif saldırganlık gibi öfke ifadeleriyle ilişkili olduğu görülmektedir (Gao ve ark., 2021; Zimmer-Gembeck ve Nesdale, 2013). Bodecka ve arkadaşlarının (2021) mahkumlarla yürüttüğü bir çalışmada da öfke ve reddedilme duyarlılığının pozitif yönde ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

DSM-5-TR'ye (APA, 2022) göre, öfke başta BKB olmak üzere çeşitli bozukluklarda bir belirti olarak ortaya çıkabilmektedir. Özellikle kontrol edilmesi zor, yersiz öfke ve öfke patlamaları BKB semptomları arasında yer almaktadır (APA, 2022). Örneğin, belirli bir süre için olsa bile, bir ayrılık yaşamaları veya planlanan durumlarda olabilecek bazı değişiklikler (son anda bir randevunun iptal edilmesi gibi), BKB hastalarının terk edildiklerini düşünmelerine yol açarak yoğun öfke deneyimleriyle sonuçlanabilmektedir (Köroğlu ve Bayraktar, 2010). Patolojik boyutta olmasa da BKB özelliklerine sahip olan kişilerin de öfke deneyimlerinin yüksek olduğu görülmektedir (Armenti ve Babcock, 2021; Faraji ve Tezcan, 2023; McGonigal ve Dixon-Gordon, 2020; Peters ve ark., 2014). Ek olarak, araştırmalar öfkenin istemsizce ve tekrarlı biçimde bilişsel olarak işlenmesi ile oluşan ruminatif düşünceler (Sukhodolsky ve ark., 2001) ile BKB özellikleri arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Baer ve Sauer, 2011; Sauer-Zavala ve ark., 2013). Bu noktadan hareketle, sürekli öfkenin BKB inançlarını pekiştirebileceği düşünülmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında mevcut araştırma modelini özetlemek gerekirse, bilişsel-duygusal bir süreç olarak reddedilme duyarlılığı, çocuklukta algılanan ebeveyn reddinin borderline kişilik inançlarına etkisinde ilk aşamayı oluşturur. İlişkilerde reddedilme korkusuyla tetiklenen bu duyarlılık, bireyi sosyal ipuçlarını yanlış yorumlamaya eğilimli ve reddedilmeyi bekler hale getirir (Downey ve Feldman, 1996). Bu aşırı duyarlılık hali, kişinin olayları kişiselleştirmesine, kontrol kaybı, hayal kırıklığı, acı gibi baş etmesi zor duygulara (Dilekler ve ark., 2014; Rising ve Rohner, 2022), bu da sürekli öfke birikimine yol açabilir. Sürekli öfke ise, reddedilme duyarlılığının işlevsel olmayan bir duygusal çıktısı olarak kişiler arası ilişkileri bozar ve varolan BKB inançlarının (örn., savunmasızlık, sevilmezlik, diğerlerinin güvenilmezliği) pekişmesine zemin hazırlar (Baer ve Sauer, 2011; Romero-Canyas ve ark., 2010). Dolayısıyla, bu iki aracı değişkenin sıralı rolü, patolojinin bilişsel boyutunun gelişimi ve sürdürülmesindeki aşamaları yansıtabilir. Bu doğrultuda, araştırmada algılanan ebeveyn (anne ve baba) reddi ile BKB inançları arasında reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisi sınanacaktır. Öne sürülen model testi keşfedici bir yaklaşımla analize tabi tutulmuş ve bu çerçevede aşağıda belirtilen hipotezler test edilmiştir.

H1. Algılanan anne reddi ile BKB inançları arasında reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisi bulunmaktadır.

H2. Algılanan baba reddi ile BKB inançları arasında reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisi bulunmaktadır.

H3. Algılanan anne ve baba reddi ile BKB inançları arasında reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisi kadınlarda ve erkeklerde farklılaşacaktır.

Buna göre, yukarıda sunulan model testi öncelikle anne ve baba reddi ile, ardından kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı yürütülerek, var ise cinsiyetler arası farklılık ve etkileşimin gözlemlenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle, cinsiyete dayalı olası risk faktörlerini ve gruplarını belirlemek mümkün olabilecektir.

Yöntem

Katılımcılar

Örneklem grubu, yaşları 18 ile 72 arasında değişen ($M = 37.82$, $SS = 11.54$) toplam 550 kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın işleme kriteri 18 yaş üzerinde, yetişkin olmaktır. Çalışmada, DSM-5 (APA, 2013) ile kategorik modele alternatif olarak sunulan kişilik bozukluklarının boyutsal modeli temel alındığından ve bağımlı değişken ölçümündeki değişkenliğin yüksek tutulması araştırmanın istatistiksel gücünü artıracığından, psikiyatrik tanı sahibi olan bireyler örneklemden dışlanmamıştır. Ancak herhangi bir psikiyatrik tanının varlığı modele kontrol değişkeni (covariate) olarak eklenerek, sonuca olası karıştırıcı etkileri istatistiksel olarak kontrol edilmiştir. Örneklem özellikleri [Tablo 1](#)'de yer almaktadır.

Tablo 1

Örneklem Sosyodemografik ve Kişisel Özelliklerine İlişkin Sayısal ve Yüzdeler Dağılımları

Sosyodemografik ve Kişisel Bilgiler	Toplam	Kadın	Erkek
Cinsiyet		358 (%65.1)	192 (%34.9)
Yaşamın büyük bölümünün geçtiği yer			
Köy	14 (%2.5)	9 (%2.5)	5 (%2.6)
Kasaba-İlçe	48 (%8.7)	31 (%8.7)	17 (%8.9)
İl	150 (%27.3)	100 (%27.9)	50 (%26)
Büyükşehir	338 (%61.5)	218 (%60.9)	120 (%62.5)
Medeni Durum			
Bekar	140 (%25.5)	99 (%27.7)	41 (%21.4)
İlişkisi var	50 (%9.1)	35 (%9.8)	15 (%7.8)
Evli	331 (%60.2)	202 (%54.4)	129 (%67.2)
Boşanmış	26 (%4.7)	19 (%5.3)	7 (%3.6)
Dul	3 (%.5)	3 (%.8)	-
Eğitim Düzeyi			
İlkokul	8 (%1.5)	7 (%2)	1 (%.5)
Ortaokul	14 (%2.5)	9 (%2.5)	7 (%2.6)
Lise	123 (%22.4)	76 (%21.2)	47 (%24.5)
Yüksekokul	59 (%10.7)	39 (%10.9)	20 (%10.4)
Üniversite	284 (%51.6)	185 (%51.7)	99 (%51.6)
Yüksek Lisans	54 (%9.8)	34 (%9.5)	20 (%10.4)
Doktora	8 (%1.5)	8 (%2.2)	-
Çalışma Durumu			

Sosyodemografik ve Kişisel Bilgiler	Toplam	Kadın	Erkek
Evet	355 (%64.5)	194 (%54.2)	161 (%83.9)
Hayır	195 (%35.5)	164 (%45.8)	31 (%16.1)
Algılanan Ekonomik Düzey			
Alt	27 (%4.9)	15 (%4.2)	12 (%6.3)
Alt-Orta	106 (%19.3)	65 (%18.2)	41 (%21.4)
Orta	310 (%56.4)	208 (%58.1)	102 (%53.1)
Orta-Üst	99 (%18)	66 (%18.4)	33 (%17.2)
Üst	8 (%1.8)	4 (%1.1)	4 (%2.1)
Psikolojik/Psikiyatrik Tedavi Alma			
Evet	115 (%20.9)	93 (%26)	22 (%11.5)
Şu an alıyorum	23 (%4.2)	18 (%5)	5 (%2.6)
Hayır	412 (%74.9)	247 (%69)	165 (%85.9)
Psikiyatrik Tanı Alma			
Evet	89 (%16.2)	69 (%19.3)	20 (%10.4)
Hayır	461 (%83.8)	289 (%80.7)	172 (%89.6)
Tanı			
Anksiyete Bozukluğu	25 (%4.5)	23 (%6.4)	2 (%1)
Depresyon	18 (%3.3)	17 (%4.7)	1 (%.5)
Panik Bozukluk	12 (%2.2)	8 (%2.2)	4 (%2.1)
DEHB	4 (%.7)	3 (%.8)	1 (%.5)
Diğer	25 (%4.5)	14 (%4.2)	11 (%5.5)
Psikiyatrik İlaç Kullanımı			
Evet	32 (%5.8)	22 (%6.1)	10 (%5.2)
Hayır	518 (%94.2)	336 (%93.9)	182 (%94.8)

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik ve Kişisel Bilgi Formu

Örneklem grubunu tanımlamak amacıyla katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışma durumu, algılanan ekonomik düzey, eğitim düzeyi, yaşamın büyük bir bölümünün geçtiği yer gibi temel sosyodemografik, kişisel bilgilerin ve araştırmanın sonuçlarını etkileyebileceği düşünülen psikolojik/psikiyatrik tedavi görme, psikiyatrik ilaç kullanımı, psikiyatrik tanı alma ve alınan tanıya ilişkin çeşitli soruların yer aldığı formdur.

Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği/Kısa Form

Ölçek ilk olarak kişilerin 7-12 yaş aralığında yaşadıkları ebeveyn kabul ve reddi ile ilgili anılarını değerlendirmek amacıyla Rohner ve arkadaşları (1978) tarafından geliştirilmiştir. Mevcut çalışmada kullanılan kısa form ise Rohner (2005) tarafından uzun formdan seçilen maddeler ile oluşturulmuştur. Ölçek 24 maddeden oluşan anne ve baba formu olmak üzere toplam 48 madde içermektedir. Her bir madde "Hemen her zaman doğru" (4 puan), "Bazen doğru" (3 puan), "Nadiren doğru" (2 puan), "Hiçbir zaman doğru değil" (1 puan) şeklinde değerlendirilmektedir. Türkçeye uyarlama çalışmaları Dedeler ve arkadaşları (2017) tarafından gerçekleştirilen ölçeğin "sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal ve ayırmamış red" olmak üzere dört alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçek puanı sıcaklık/şefkat alt ölçeğinde bulunan maddelerin ters

kodlanmasının ardından toplam puan alınarak hesaplanmaktadır. Toplam puanın artması algılanan anne ve baba reddinin arttığını göstermektedir. Uyarılama çalışması kapsamında anne formu için Cronbach α değeri .92, baba formu için ise Cronbach α değeri .96'dır. Ek olarak, ayırt edici geçerlik ve ölçüt bağıntılı geçerliğini belirlemek amacıyla yürütülen analizler ölçeğin yeterli geçerlik özellikleri gösterdiğini ortaya koymuştur (Dedeler ve ark., 2017). Mevcut çalışmada her iki form için Cronbach α değeri .93 olarak bulunmuştur.

Yetişkin Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği

Downey ve Feldman (1996) tarafından reddedilme duyarlılığını ölçmek amacıyla üniversite öğrencilerine yönelik geliştirilen Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği'nin, genel yetişkin örnekleme uyarlanması Downey ve arkadaşları (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçekte dokuz hipotetik durum sunularak katılımcılardan bu durumlarda ne kadar kaygılı ya da tedirgin hissedeceklerini "Hiç Kaygılanmam" (1) ile "Çok Kaygılanırım" (6) arasında ve önemli diğeri tarafından kabul edilme beklentilerini "Hiç Olası Değil" (1) ile "Çok Büyük Olasılıkla" (6) arasında değerlendirmeleri istenmektedir. Böylece her hipotetik durum için reddedilme ve kabul edilme beklentisi olmak üzere iki ayrı puan elde edilmektedir. Yine her bir durum için kabul edilme beklentisi puanı ters çevrilerek reddedilme puanı ile çarpılmakta ve her bir madde için reddedilme duyarlılığı puanı hesaplanmaktadır. Elde edilen puanların ise ortalaması alınmaktadır. Ortalamanın artması reddedilme duyarlılığında artışa işaret etmektedir (Berenson ve ark., 2009). Ölçeğin Türkçeye uyarılama çalışması bir araştırma kapsamında Bozkuş ve Araz (2015) tarafından gerçekleştirilmiş ve Cronbach α değeri .62 olarak raporlanmıştır. Buna ek olarak, ölçeğin tek faktörlü yapısı için doğrulayıcı faktör analizi yapılarak uyum iyiliği istatistikleri değerlerinin iyi olduğu görülmüştür (Bozkuş ve Araz, 2015). Mevcut çalışmada ise Cronbach α değeri .70 bulunmuştur.

Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçeği

Ölçek Spielberger (1988) tarafından sürekli öfke ve öfke ifade tarzını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarılama çalışmaları Özer (1994) tarafından yürütülmüştür. Ölçek sürekli öfke ve öfke tarzı olmak üzere iki alt ölçekten oluşmaktadır. Mevcut çalışmada kullanılan sürekli öfke alt ölçeği, engellenme veya algılanan bir haksızlık sonucunda ortaya çıkabilecek gerginlik, kızgınlık, sinirlilik, hiddet gibi deneyimlerin ne sıklıkla yaşandığını ölçmektedir. Toplam 10 maddeden oluşan alt ölçek, "Hemen hiçbir zaman" (1); "Bazen" (2); "Çoğu zaman" (3) ve "Her zaman" (4) şeklinde yanıtlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puanın artması sürekli öfke düzeyinde artışa işaret etmektedir. Türkçeye uyarılama çalışması kapsamında farklı örneklem gruplarıyla yürütülen analizler sürekli öfke alt ölçeği için Cronbach α değerlerinin .67 ile .92 arasında değiştiğini göstermiştir (Özer, 1994). Ölçeğin eşzamanlı geçerlik kriterlerini sağladığı, kriter geçerlik çalışması sonucunda elde edilen bulguların da literatür ile uyumlu olduğu görülmüştür (Özer, 1994; Özer ve ark., 1993). Ölçeğin mevcut çalışmada Cronbach α değeri .80 olarak bulunmuştur.

Kişilik İnanç Ölçeği/Kısa Türkçe Form

Kişilik bozukluklarının altında yatan işlevsiz inançları değerlendirmek için ilk olarak Beck ve Beck (1991) tarafından oluşturulmuştur. Ölçeğin ilk halinde yer almayan borderline kişilik bozukluğu (BKB) alt ölçeği Butler ve arkadaşları (2002) tarafından sonradan eklenmiştir. Ölçeğin kısa form çalışmaları Butler ve arkadaşları (2007) tarafından yürütülmüştür. Türkçeye uyarılama çalışmalarını ise Bilge ve Bilge (2019) gerçekleştirmiştir. Toplam 65 madde ve 10 alt ölçekten oluşan kısa formun yedi maddesi BKB alt ölçeğine aittir (Bilge ve Bilge, 2019). Mevcut çalışmada yalnızca BKB alt ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan maddeleri "Hiç inanmıyorum" (0) ile "Tamamıyla inanıyorum" (4) arasında değerlendirmesi beklenmektedir (Türkçapar ve ark., 2007). Toplam puan üzerinden değerlendirilen BKB alt ölçeğinden alınan puanların artması BKB inançlarının arttığına işaret etmektedir. Uyarılama çalışmasında BKB alt ölçeği için Cronbach α değeri .72

bulunurken (Bilge ve Bilge, 2019), ölçeğin yakınsak geçerliğini ve yapı geçerliğini test etmek amacıyla uygulanan analizlerin sonucunda kabul edilebilir sonuçlar elde edilmiştir (Bilge ve Bilge, 2019). Mevcut çalışmada Cronbach α değeri .83 olarak bulunmuştur.

İşlem

Araştırmada veri toplama sürecinden önce Işık Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 21.10.2021 tarihinde onay alınmıştır. Gönüllü katılımcılardan kartopu ve uygun örnekleme yöntemleri kullanılarak veri toplanmıştır. Araştırma sürecinde etik ilkeler gözetilerek araştırmaya katılan tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Google Forms ile oluşturulan araştırma anketi sosyal iletişim ağları aracılığıyla Ocak-Nisan 2022 tarihleri arasında katılımcılara sunulmuştur. Bütün veri toplama süreci online yürütülmüştür.

Veri Analizi

Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics v.26.0 programı kullanılmıştır. Öncelikle değişkenlerin çarpıklık-basıklık değerleri ve histogram grafikleri incelenerek normal dağılıma uygunluğu kontrol edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılım göstermediği görülmüştür. Box plot grafiklerinin incelenmesiyle uç değer gösterdiği tespit edilen 13 kişi veri setinden çıkarılmıştır. Ardından ölçeklerin z skorları hesaplanmıştır ve z skoru ± 3.29 aralığında yer almayan 10 katılımcı daha veri setinden çıkarılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2007). Mahalanobis uzaklığı hesaplanarak çok yönlü uç değer analizi yapılmıştır ve uç değer tespit edilmemiştir. Tekrarlanan normallik analizi sonuçlarında tüm değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin, kabul edilebilir değer olan ± 2 aralığında yer aldığı görülmüştür (George ve Mallery, 2010). Tüm bu analizlerin sonucunda veri seti 550 kişiden oluşmaktadır. Örneklem grubunu tanımlamak amacıyla betimleyici istatistik analizi yapılmıştır. Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü test etmek için pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm değişkenlerin cinsiyete göre grup farkları bağımsız örneklem *t*-testi ile karşılaştırılmıştır. Algılanan ebeveyn reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı rolünü incelemek adına öne sürülen model, anne ve baba reddi için ayrı ayrı test edilmiştir. Model testlerinde psikiyatrik tanı alma değişkeni, etkisi kontrol edilmek üzere kontrol (covariate) değişkeni olarak modele dahil edilmiştir. Her bir modeli sınamak için Hayes'in (2013) geliştirdiği Process Macro v.4.2 eklentisiyle Model 6 kullanılmıştır. Bulguların yorumlanmasında Bootstrap 5000 yeniden örnekleme yöntemi ile güven aralıkları esas alınmıştır. Buna göre, güven aralığının "0" değerini içermemesi anlamlı sonuçlara işaret etmektedir (MacKinnon ve ark., 2004).

Bulgular

Tanımlayıcı İstatistikler, Grup Farklılıkları ve Korelasyon Analizleri

Araştırma değişkenlerinin ortalama, standart sapma gibi betimleyici istatistik analizi sonuçlarına ve değişkenler arasındaki pearson korelasyon analizi bulgularına [Tablo 2](#)'de yer verilmiştir.

Tablo 2

Araştırma Değişkenlerinin Betimleyici İstatistik ve Pearson Korelasyon Analizi Bulguları

Değişkenler	M	SS	Min-Max	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3	4	5	6
1.Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları	9.13	5.92	0-27	.92	.58	(.83)	.23**	.23**	.22**	.21**	-.14**
2.Algılanan Anne Reddi	39	13.11	24-83	.90	-.05		(.93)	.53**	.28**	.08*	-.18**
3.Algılanan Baba Reddi	41.7	14.38	24-87	.69	-.31			(.93)	.32**	.06	-.18**
4.Reddedilme Duyarlılığı	7.02	3.61	1-19	.60	-.13				(.70)	.16**	-.19**
5.Sürekli Öfke	19.8	4.6	10-35	.55	-.02					(.80)	-.15**
6.Psikiyatrik Tanı											-

Not. * $p < .05$, ** $p < .01$; M =Ortalama, SS =Standart sapma, Min-Max =Minimum-Maximum değerler. (Parantez içinde Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları yer almaktadır.)

Kadınlar ve erkekler için araştırma değişkenlerinin ortalama, standart sapma gibi betimleyici istatistik analizi sonuçları ile her iki cinsiyet için değişkenler arasındaki pearson korelasyon analizi bulgularına **Tablo 3**'te yer verilmiştir. Cinsiyet farklılıklarını incelemek için yürütülen t-testi sonuçlarına göre, yalnızca algılanan anne reddinin kadınlarda daha yüksek olduğu bulunmuştur ($t(443) = 2.685$, $p < .05$). BKB inançları ($t(548) = -1.096$, $p > .05$), reddedilme duyarlılığı ($t(548) = 1.093$, $p > .05$), sürekli öfke ($t(548) = -1.098$, $p > .05$) ve algılanan baba reddinin ($t(548) = -.545$, $p > .05$) ise cinsiyete göre farklılaşmadığına ulaşılmıştır.

Tablo 3

Cinsiyete Göre Araştırma Değişkenlerinin Betimleyici İstatistik ve Pearson Korelasyon Analizi Bulguları

Değişkenler	M	SS	Min-Max	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3	4	5	6
1.Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları	8.92	5.94	0-27	.93	.66	-	.23**	.26**	.29**	.23**	-.18**
2.Algılanan Anne Reddi	40	13.67	24-83	.80	-.26		-	.54**	.29**	.08	-.22**
3.Algılanan Baba Reddi	41.41	14.75	24-87	.81	-.10			-	.36**	.11*	-.23**
4.Reddedilme Duyarlılığı	7.14	3.7	1-19	.63	-.13				-	.24**	-.20**
5.Sürekli Öfke	19.62	4.54	10-35	.53	-.08					-	-.11*
6.Psikiyatrik Tanı											-
1.Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları	9.51	5.9	0-27	.93	.49	-	.25**	.16*	.11	.16*	-.05
2.Algılanan Anne Reddi	37	11.78	24-75	1.1	.36		-	.52**	.25**	.12	-.03
3.Algılanan Baba Reddi	42.1	13.7	24-75	.44	-.80			-	.25**	-.04	-.05
4.Reddedilme Duyarlılığı	6.8	3.43	1-18	.52	-.23				-	.02	-.15*
5.Sürekli Öfke	20.1	4.7	10-33	.59	.06					-	-.27**
6.Psikiyatrik Tanı											-

Not. * $p < .05$, ** $p < .01$; M =Ortalama, SS =Standart sapma, Min-Max =Minimum-Maximum değerler. Tablonun üst kısmında kadınlara, alt kısmında erkeklere ait değerler sunulmaktadır.

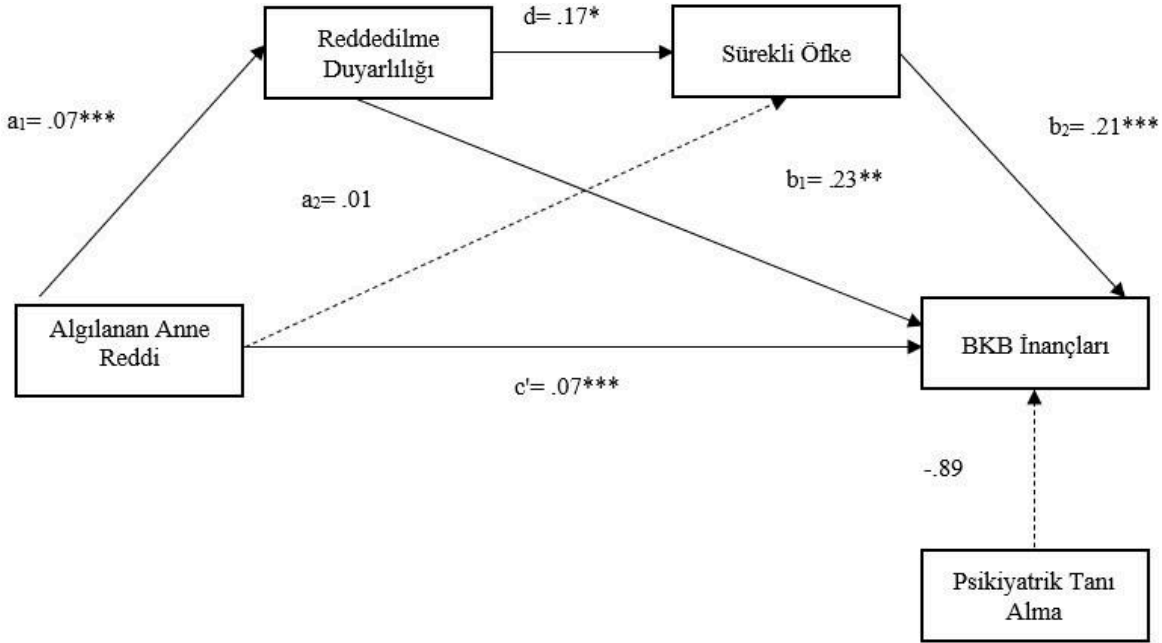

Aracı Etki Analizi

Algılanan anne reddi ve BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı rolünü sınamak için kurulan Model 1'de, tüm modelin anlamlı olduğu ve varyansın %11'ini açıkladığı görülmüştür ($F(4,545) = 17.08, p < .001$). Kurulan model Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1

Algılanan Anne Reddi ve Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Sürekli Öfkenin Sıralı Aracı Etkisine İlişkin Standardize Edilmemiş Katsayılar

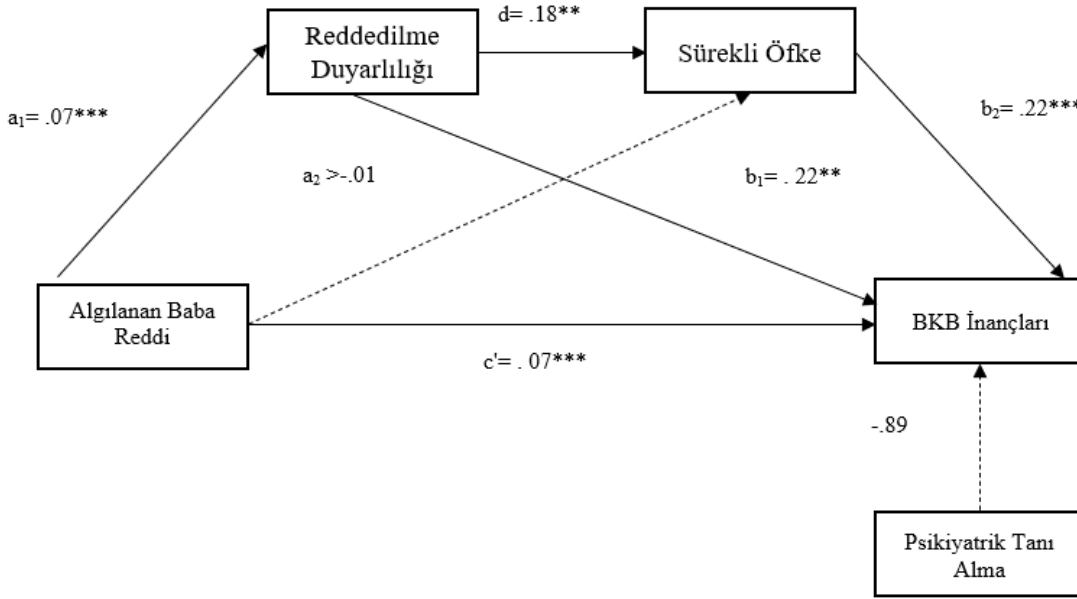

Bulgulara göre anneden algılanan ebeveyn reddinin ($B = .07, SH = .02, \%95 \text{ GA} [.04, .11]$), reddedilme duyarlılığının ($B = .23, SH = .07, \%95 \text{ GA} [.09, .37]$) ve sürekli öfkenin ($B = .21, SH = .05, \%95 \text{ GA} [.11, .32]$) BKB inançları üzerindeki doğrudan etkilerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca algılanan anne reddinin BKB inançları üzerindeki dolaylı etkilerinin reddedilme duyarlılığı ($B = .02, SH = .01, \%95 \text{ GA} [.01, .03]$) aracılığıyla anlamlı olduğu, sürekli öfke ($B < .01, SH < .01, \%95 \text{ GA} [-.01, .01]$) aracılığıyla anlamlı olmadığı bulunmuştur. Reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracılığıyla ($B < .01, SH < .01, \%95 \text{ GA} [.01, .01]$) kurulan ilişkinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Sonuç değişkeni üzerindeki etkisini kontrol etmek amacıyla modele kontrol (covariate) değişkeni olarak dahil edilen psikiyatrik tanı alma ise BKB inançlarını anlamlı olarak yordamadığı bulunmuştur ($B = -.89, SH = .67, t = -1.32, p > .05, \%95 \text{ GA} [-2.21, .42]$). Değişkenlerin doğrudan ve dolaylı etkileri Tablo 4'te gösterilmiştir. Bu doğrultuda $H1$ hipotezi kapsamında kurulan model doğrulanmıştır.

Model 2'de algılanan baba reddi ve BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı rolü test edilmiştir. Buna göre, tüm modelin anlamlı olduğu ve varyansın %11'ini açıkladığı görülmüştür ($F(4,545) = 17.09, p < .001$). Kurulan model Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2

Algılanan Baba Reddi ve Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Sürekli Öfkenin Sıralı Aracı Etkisine İlişkin Standardize Edilmemiş Katsayılar

Elde edilen bulgulara göre babadan algılanan ebeveyn reddinin ($B = .07$, $SH = .02$, %95 GA[.03, .10]), reddedilme duyarlılığının ($B = .22$, $SH = .07$, %95 GA[.08, .36]) ve sürekli öfkenin ($B = .22$, $SH = .05$, %95 GA[.12, .32]) BKB inançları üzerindeki doğrudan etkilerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Algılanan baba reddinin BKB inançları üzerindeki dolaylı etkilerinin reddedilme duyarlılığı ($B = .02$, $SH = .01$, %95 GA[.01, .03]) aracılığıyla anlamlı olduğu, sürekli öfke ($B > -.01$, $SH < .01$, %95 GA[-.01, .01]) aracılığıyla ise anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracılığıyla ($B < .01$, $SH < .01$, %95 GA[.01, .01]) kurulan ilişkinin anlamlı olduğu görülmüştür. BKB inançları üzerindeki etkisini kontrol etmek amacıyla modele kontrol (covariate) değişkeni olarak dahil edilen psikiyatrik tanı almanın ise BKB inançlarını anlamlı olarak yordamadığı bulunmuştur ($B = -.89$, $SH = .67$, $t = -1.33$, $p > .05$, %95 GA[-2.21, .43]). Değişkenlerin doğrudan ve dolaylı etkileri Tablo 4'te gösterilmiştir. Bu doğrultuda H2 hipotezi kapsamında kurulan model doğrulanmıştır.

Tablo 4

Algılanan Ebeveyn Reddi ve Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Sürekli Öfkenin Doğrudan ve Dolaylı Etkisine İlişkin Sonuçlar

Doğrudan ve Dolaylı Etki	R^2	B	SH	%95 GA	
				LL	UL
Algılanan Anne Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı		.07	.01	.05	.09
Algılanan Anne Reddi -> Sürekli Öfke		.01	.02	-.02	.04
Reddedilme Duyarlılığı -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.23	.07	.09	.37
Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.21	.05	.11	.32
Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke		.17	.06	.06	.28
Algılanan Anne Reddi -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.07	.02	.04	.11
Algılanan Anne Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.02	.01	.01	.03

Doğrudan ve Dolaylı Etki	R ²	B	SH	%95 GA	
				LL	UL
Algılanan Anne Reddi -> Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		< .01	< .01	-.01	.01
Algılanan Anne Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları	.11	< .01	< .01	.01	.01
Algılanan Baba Reddi-> Reddedilme Duyarlılığı		.07	.01	.05	.09
Algılanan Baba Reddi -> Sürekli Öfke		>-.01	.01	-.03	.03
Reddedilme Duyarlılığı -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.22	.07	.08	.36
Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.22	.05	.12	.32
Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke		.18	.06	.07	.29
Algılanan Baba Reddi -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.07	.02	.03	.10
Algılanan Baba Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> BKB İnanç		.02	.01	.01	.03
Algılanan Baba Reddi -> Sürekli Öfke -> BKB İnanç		>-.01	< .01	-.01	.01
Algılanan Baba Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke -> BKB İnanç	.11	< .01	< .01	.01	.01

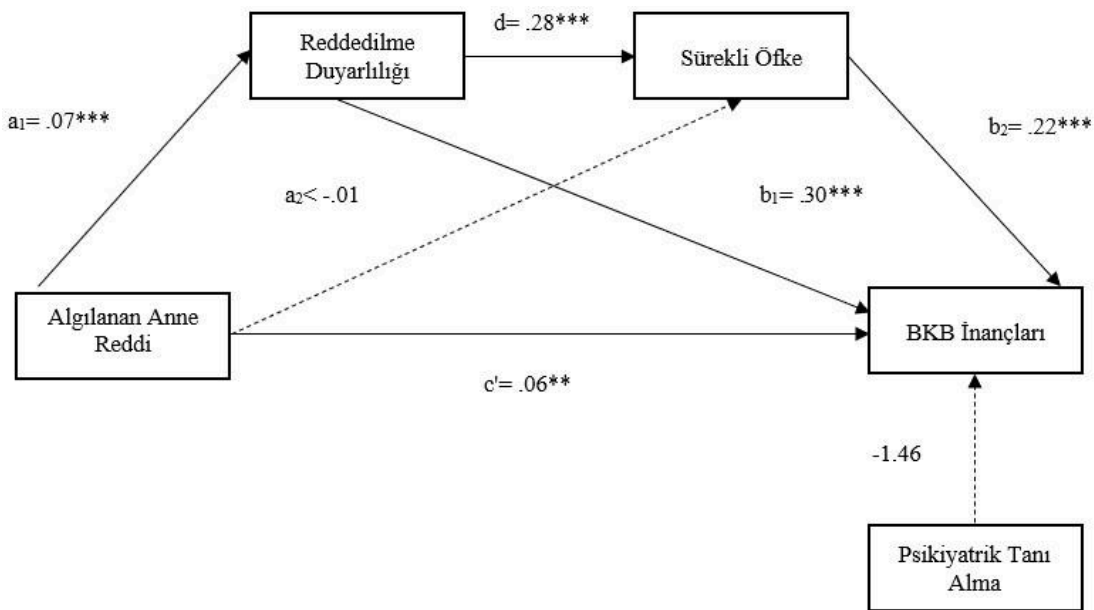
Not. B =Standardize Edilmemiş Beta Katsayıları

Algılanan anne ve baba reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisinin kadınlarda ve erkeklerde farklılık gösterip göstermediği H3 hipotezi kapsamında incelenmiştir.

Kadınlarda algılanan anne reddi ve BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı rolünü sınamak için kurulan Model 3'te tüm modelin anlamlı olduğu ve varyansın %14'ünü açıkladığı görülmüştür ($F(4,353) = 14.66, p < .001$). Kurulan model Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3

Kadınlarda Algılanan Anne Reddi ve Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Sürekli Öfkenin Sıralı Aracı Etkisine İlişkin Standardize Edilmemiş Katsayılar

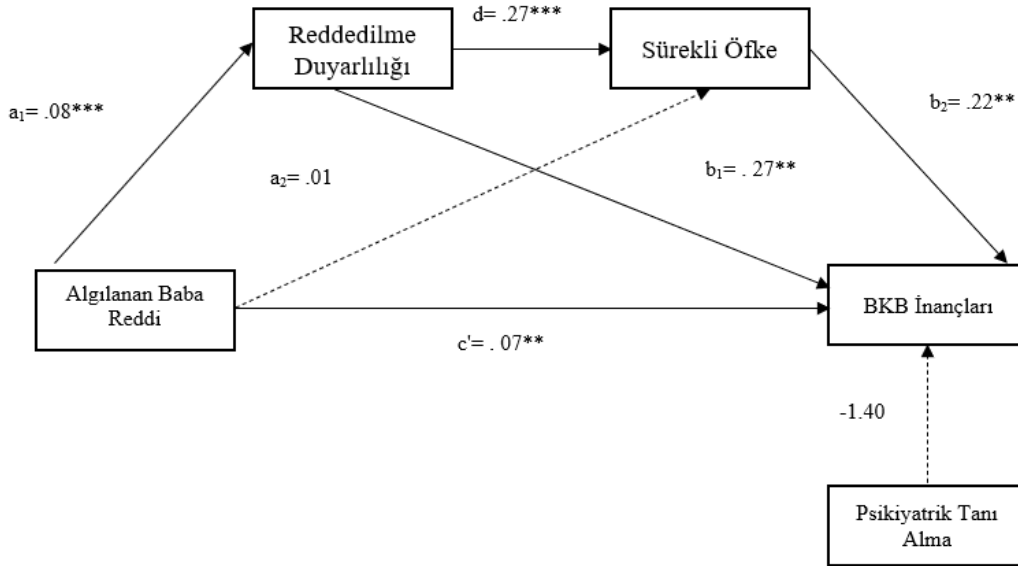

Bulgulara göre kadınlarda anneden algılanan ebeveyn reddinin ($B = .06$, $SH = .02$, %95 GA[.02, .11]), reddedilme duyarlılığının ($B = .30$, $SH = .09$, %95 GA[.13, .46]) ve sürekli öfkenin ($B = .22$, $SH = .07$, %95 GA[.09, .35]) BKB inançları üzerindeki doğrudan etkilerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca algılanan anne reddinin BKB inançları üzerindeki dolaylı etkilerinin reddedilme duyarlılığı ($B = .02$, $SH = .01$, %95 GA[.01, .04]) aracılığıyla anlamlı olduğu, sürekli öfke ($B > -.001$, $SH < .01$, %95 GA[-.01, .01]) aracılığıyla anlamlı olmadığı bulunmuştur. Reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracılığıyla ($B < .01$, $SH < .01$, %95 GA[.01, .01]) kurulan ilişkinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Sonuç değişkeninin üzerindeki etkisini kontrol etmek amacıyla modele kontrol (covariate) değişkeni olarak dahil edilen psikiyatrik tanı almanın ise BKB inançlarını anlamlı olarak yordamadığı bulunmuştur ($B = -1.46$, $SH = .77$, $t = -1.89$, $p > .05$, %95 GA[-2.97, .06]). Değişkenlerin doğrudan ve dolaylı etkileri Tablo 5'te gösterilmiştir. Bu doğrultuda H3 kapsamında kadınlar için kurulan model doğrulanmıştır.

Model 4'te kadınlarda algılanan baba reddi ve BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı rolü test edilmiştir. Buna göre, tüm modelin anlamlı olduğu ve varyansın %15'ini açıkladığı görülmüştür ($F(4,353) = 15.24$, $p < .001$).

Şekil 4

Kadınlarda Algılanan Baba Reddi ve Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Sürekli Öfkenin Sıralı Aracı Etkisine İlişkin Standardize Edilmemiş Katsayılar

Elde edilen bulgulara göre kadınlarda babadan algılanan ebeveyn reddinin ($B = .07$, $SH = .02$, %95 GA[.02, .11]), reddedilme duyarlılığının ($B = .27$, $SH = .09$, %95 GA[.10, .44]) ve sürekli öfkenin ($B = .22$, $SH = .07$, %95 GA[.09, .35]) BKB inançları üzerindeki doğrudan etkilerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Algılanan baba reddinin BKB inançları üzerindeki dolaylı etkilerinin reddedilme duyarlılığı ($B = .02$, $SH = .01$, %95 GA[.01, .04]) aracılığıyla anlamlı olduğu, sürekli öfke ($B < .01$, $SH < .01$, %95 GA[-.01, .01]) aracılığıyla ise anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracılığıyla ($B < .01$, $SH < .01$, %95 GA[.01, .01]) kurulan ilişkinin anlamlı olduğu görülmüştür. BKB inançları üzerindeki etkisini kontrol etmek amacıyla modele kontrol (covariate) değişkeni olarak dahil edilen psikiyatrik tanı almanın ise BKB inançlarını anlamlı olarak yordamadığı bulunmuştur ($B = -1.40$, $SH = .77$, $t = -1.82$, $p > .05$, %95 GA[-2.91, .11]). Değişkenlerin doğrudan ve dolaylı etkileri Tablo 5'te gösterilmiştir. Bu doğrultuda H3 kapsamında kadınlar için kurulan model doğrulanmıştır.

Tablo 5

Kadınlarda Algılanan Ebeveyn Reddi ve Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları Arasındaki İlişkide Reddedilme Duyarlılığı ve Sürekli Öfkenin Doğrudan ve Dolaylı Etkisine İlişkin Sonuçlar

Doğrudan ve Dolaylı Etki	R ²	B	SH	%95 GA	
				LL	UL
Algılanan Anne Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı		.07	.01	.04	.10
Algılanan Anne Reddi -> Sürekli Öfke		>-.01	.02	-.04	.03
Reddedilme Duyarlılığı ->Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.30	.09	.13	.46
Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.22	.07	.09	.35
Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke		.28	.07	.15	.41
Algılanan Anne Reddi -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.06	.02	.02	.11
Algılanan Anne Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.02	.01	.01	.04
Algılanan Anne Reddi -> Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		>-.001	< .01	-.01	.01
Algılanan Anne Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları	.14	< .01	< .01	.01	.01
Algılanan Baba Reddi-> Reddedilme Duyarlılığı		.08	.01	.06	.11
Algılanan Baba Reddi -> Sürekli Öfke		.01	.02	-.03	.04
Reddedilme Duyarlılığı ->Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.27	.09	.10	.44
Sürekli Öfke -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.22	.07	.09	.35
Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke		.27	.07	.14	.41
Algılanan Baba Reddi -> Borderline Kişilik Bozukluğu İnançları		.07	.02	.02	.11
Algılanan Baba Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı ->BKB İnanç		.02	.01	.01	.04
Algılanan Baba Reddi -> Sürekli Öfke ->BKB İnanç		< .01	< .01	-.01	.01
Algılanan Baba Reddi -> Reddedilme Duyarlılığı -> Sürekli Öfke ->BKB İnanç	.15	< .01	< .01	.01	.01

Not. B = Standardize Edilmemiş Beta Katsayıları

Erkek katılımcılar için öne sürülen model testi ise sıralı aracılık modelinin ön koşulu sağlanmadığı için yürütülmemiştir. Hayes'in sıralı aracılık modeli, aracı değişkenler arasında nedensel bir ilişkinin varlığını varsaymaktadır (Hayes, 2013) ve pearson korelasyon bulguları iki aracı değişken arasında bir ilişki olmadığını ortaya koymuştur (Bkz. Tablo 3). Bu doğrultuda H3 kapsamında erkekler için kurulan model geçersiz bulunmuştur.

Tartışma

Bu çalışmanın amacı, algılanan anne ve baba reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracı etkisinin araştırılmasıdır. Mevcut çalışmada, öne sürülen modele ilişkin cinsiyetler arası geçerliliğin beklendiği bir hipotez test edilmiştir. Diğer yandan, literatürde anne ve baba reddinin çocuğun üzerindeki olumsuz psikolojik sonuçlarına dair bulgular, cinsiyet etkileşimine göre tutarsızlık göstermektedir (örn., Godbout ve ark., 2019; Sultana ve Khaleque, 2016). Bu nedenle, öne sürülen model testi keşfedici bir yaklaşımla anne ve baba reddi ölçümlerine ek olarak, kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı test edilmiştir.

Araştırma bulguları, genel örnekleme ve kadınlar için önerilen sıralı aracılık modelinin anlamlı olduğunu göstermiştir. Kadınlar için hem anne hem baba reddi sırasıyla artan reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfke yoluyla BKB inançlarına yol açmaktadır. Erkek örnekleminde ise, sıralı aracılık modelindeki iki aracı değişkenin korelasyon bulgusunun anlamsız olması dolayısıyla model testinin ön koşulu sağlanmamış ve model test edilememiştir. Diğer bir deyişle, erkeklerde ebeveyn reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide öne sürülen reddedilme duyarlılığı ve sürekli öfkenin sıralı aracılık modeli geçerli bulunmamıştır. Dolayısıyla, öne sürülen sıralı aracılık modeli yalnızca kadınlar için anne ve babadan algılanan ebeveyn reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır.

Korelasyon bulguları incelendiğinde, kadınlarda anne reddi ve sürekli öfkenin birbiriyle korelasyonu dışında, değişkenler arasındaki ilişkilerin anlamlı olduğu ortaya konmuştur. Erkeklerde ise anne ve baba reddi ile reddedilme duyarlılığı, sürekli öfke ile BKB inançları, reddedilme duyarlılığı ve öfke ile psikiyatrik tanı alma arasındaki ilişkiler dışındaki korelasyon ilişkilerinin anlamsız olduğu görülmüştür. Literatürde her iki cinsiyetin bir arada ele alınarak BKB özellikleri ile algılanan anne ve baba reddi (Armour ve ark., 2022; Ibrahim ve ark., 2018; Nickell ve ark., 2002; Peker ve Krespi-Ülgen, 2023; Xie ve ark., 2021); reddedilme duyarlılığı (Armenti ve Babcock, 2021; Ayduk ve ark., 2008; Boldero ve ark., 2009; Faraji ve Tezcan, 2023; Meyer ve ark., 2005; Miano ve ark., 2013; Peters ve ark., 2015; Sato ve ark., 2018); öfke (Armenti ve Babcock, 2021; Faraji ve Tezcan, 2023; McGonigal ve Dixon-Gordon, 2020; Peters ve ark., 2014) arasındaki ilişkilerin gösterildiği çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca elde edilen bulguların literatür çalışmalarına göre daha zayıf düzeyde bulunması, mevcut değişkenlerin kadın ve erkekler için ayrı ayrı incelenmesinden ve BKB'nin çalışmamızda yalnızca bilişsel boyutuyla ele alınmasından kaynaklı olabilir.

Hem genel örneklem için hem de kadınlar için yürütülen sıralı aracı etki analizi bulgularına göre her iki ebeveyn den algılanan ebeveyn reddi ve sürekli öfke doğrudan ilişkili olmamakla birlikte, algılanan ebeveyn reddi reddedilme duyarlılığını, o da sürekli öfkeyi pozitif yönlü yordamaktadır. Literatürdeki bazı araştırmalarda, algılanan ebeveyn reddinin BKB özelliklerine etkisinde reddedilme duyarlılığının aracılığı incelenmiştir. Örneğin, Rosenbach ve Renneberg (2014) tarafından yürütülen bir çalışmada ebeveyn reddinin BKB özellikleri (duygular, varsayımlar ve stratejik bilişler) ile arasındaki ilişkide reddedilme duyarlılığının tam aracılık etkisi gösterilmiştir. Benzer şekilde, ebeveynlik deneyimlerine göre şekillenen kaygılı ve kaçınan bağlanma stilleri ile BKB özellikleri (dürtüsellik, duygusal tutarsızlık, boşluk, yoğun öfke, ilişkilerde tutarsızlık, kimlik sorunları, terk edilme korkusu, kendine zarar verme, yarı-psikotik durum) arasında reddedilme duyarlılığının ve olumsuz benlik inançlarının aracı etkisi bulunmuştur (Boldero ve ark., 2009). Algılanan ebeveyn reddinin kişide öfke ve bu öfkeyi yönetmekte zorlanma ile agresyona kadar varabilen bir dizi duygu ve davranışa yol açtığı bilinmekte (Rising ve Rohner, 2020) ve bu görüş literatürdeki ampirik bulgularla da desteklenmektedir (Bahtiyar ve Gençöz, 2023; Kılıç-Yıldız ve Dağ, 2017; Kitamura ve ark., 2014; Meesters ve Muris, 1996; Nakış-Yıldırım ve Tüfekçi, 2022; Sarıtaş-Atalar ve Altan-Atalay, 2020). Çocuğun istek ve gereksinimlerinin ebeveynler tarafından karşılanmaması veya düzensiz karşılanması, öncelikli olarak psikolojik acıya, çeşitli yıkıcı duygulara (Rising ve Rohner, 2022) ve hayal kırıklığına (Dilekler ve ark., 2014) yol

açabilir. Bunun bir sonucu da öfkenin ikincil duygu olarak açığa çıkabilmesidir. Dolayısıyla algılanan anne ve baba reddi ile sürekli öfke arasındaki ilişki dolaylı olabilir. Bununla tutarlı olarak mevcut araştırma bulguları, erken yıllarda algılanan anne ve baba reddinin kişinin ileriki ilişkilerinde de reddedilme duyarlılığını artırdığını, reddedilme duyarlılığındaki artışın sürekli öfke düzeyindeki artışı yordadığını, bunun da BKB'nin benlik/diğerleri/dünya hakkındaki çarpıtılmış olumsuz inançlarını güçlendirdiğini göstermiştir. Bu bulgular yukarıda sunulan literatür bilgileri ile tutarlı olup, algılanan ebeveyn reddinin BKB inançlarını beslediği mekanizmayı açıklar niteliktedir. Ayrıca, önerilen sıralı aracılık modelinin anlamlılığı, bilişsel kuramın BKB inançlarının gelişimi ve sürdürülmesine ilişkin açıklamalarına ampirik destek sunmaktadır.

Genel örneklem ile tutarlı olarak kadınlarda anlamlı bulunan sıralı aracılık modeli, erkek örnekleminde aracı değişkenler arasındaki ilişki anlamlı olmadığından test edilmemiş, dolayısıyla H3 hipotezi kapsamında erkekler için öne sürülen model geçersiz bulunmuştur. Sonuçlara göre, erkekler için algılanan anne ve baba reddi ve sürekli öfke ile BKB inançları ilişkilidir. Ancak, bu ilişkiler önerilen modeldeki sıralı aracılıkla, yani reddedilme duyarlılığını izleyen sürekli öfke aracılığında işlememektedir. Söz konusu bulgu, algılanan ebeveyn reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide cinsiyet farklılıklarını ortaya koymaktadır. BKB tanısı ve ilişkili özelliklerin kadınlarda daha yaygın ve daha yüksek düzeyde seyrettiği (Black ve ark., 2007; Botter ve ark., 2021; De moor ve ark., 2009; Paris, 2004; Silberschmidt ve ark., 2015; Swartz ve ark., 1990) düşünüldüğünde, kadınlar ve erkeklerde BKB özelliklerini açıklayan cinsiyete özgü faktörlerin bulunması önemlidir.

Literatürde, kadınlarda her iki ebeveynin, erkeklerde ise sadece babanın negatif ebeveynliğinin BKB semptomlarıyla doğrudan ilişkili olduğu ortaya konulmuştur (Godbout ve ark., 2019). Literatürde söz konusu cinsiyet farklılıkları reddedilme algısı açısından da gösterilmiştir. Buna göre erkeklerin kadınlara oranla reddedilmeye karşı daha az öfke hissettikleri ve daha az negatif davranış sergiledikleri gösterilmektedir (Downey ve ark., 1998). Bununla birlikte erkeklerin duygu ve düşüncelerini bastırarak daha fazla kaçınma stratejileri kullandıkları belirtilmektedir (Downey ve ark., 2000; Mellin, 2008). Nitekim, anne ve babanın reddedici olarak algılanmasının sonucunda kişinin daha fazla psikolojik acı çekmemek adına duygusal olarak duyarsızlaşabileceği bilinmektedir (Rising ve Rohner, 2022). Buna ek olarak, toplulukçu ülkelerde ait olma, uyum sağlama ve beklentileri karşılama gibi motivasyonlar sebebiyle reddedilme durumlarında kaçınmacı odaklı yaklaşımın daha çok kullanıldığı göstermiştir (Özen ve Güneri, 2018). Ayrıca toplumun, erkeğin duygularını açığa vurmaması, cesaretli olması ve güçlü olduğunu kanıtlaması yönündeki beklentileri, söz konusu kaçınma stratejilerini desteklemektedir (Tekke ve Yıldız, 2020). Dolayısıyla, Türkiye gibi toplulukçu yapının baskın olduğu bir ülkede erkeklerin algılanan ebeveyn reddi ve bununla birlikte gelen reddedilme duyarlılığına tepki olarak öfke ya da öfkenin dışı vurumunu içeren baş etme yöntemlerinden kaçınmacı tutumlar gösterme ihtimallerinin daha yüksek olabileceği düşünülmektedir. Nitekim, duyguların konuşulmasının ve dışarıya yansıtılmasının Türk kültüründe desteklenmediği (Kağıtçıbaşı, 1998), biyolojik ve sosyal farklılıklar nedeniyle kadınlar ve erkekler arasında duyguların ifade edilmesinin değiştiği (Kring ve Gordon, 1998) ve erkeklerin kadınlara göre duygularını daha az ifade ettiği de bilinmektedir (Haga ve ark., 2009). Tüm bu nedenlerle, mevcut çalışmada da erkeklerde algılanan anne ve baba reddi ve reddedilme duyarlılığının sürekli öfkeyle ilişkili çıkmamış olabileceği düşünülmektedir. Diğer bir deyişle, erkekler için algılanan ebeveyn reddinin BKB inançlarının gelişimine etkisinde, duygu düzenleme ve baş etme stratejileri gibi alternatif mekanizmalar rol oynayabilir.

Modellere kontrol (covariate) değişkeni olarak dahil edilen psikiyatrik tanı almanın, BKB inançları ile anlamlı bir ilişki göstermediği bulunmuştur. Literatürde BKB hastalarıyla yürütülen bir araştırma, BKB inançlarının depresyon, umutsuzluk ve intihar düşünceleri gibi psikopatolojik belirtilerle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Brown ve ark., 2004). Ancak klinik olmayan toplum örnekleminde yürütülen ve kategorik ölçümle "tanı alma durumu"nu değerlendiren mevcut çalışmada bu ilişkiler zayıflamış olabilir. Diğer bir

deyişle, kişilik bozukluğu örüntülerinin daha çok eşik altı düzeyde gözlemlenebileceği bu örnekte BKB inançlarının şiddeti daha zayıf düzeyde olabilir. Ek olarak, psikopatolojinin “var/yok” şeklindeki kategorik ölçümü de varyansı azalttığından, psikiyatrik tanı alma durumu BKB inançları ile ilişkili bulunmamış olabilir.

Araştırmamızda elde edilen bulgular sınırlılıkları gözetilerek değerlendirilmelidir. Araştırma örneğinde kadın ve erkek katılımcıların sayısı arasındaki büyük fark araştırmanın ilk sınırlılığını oluşturmaktadır. Ayrıca, bu konudaki literatür çalışmaları ağırlıklı olarak tanı alan BKB grubu ile yürütülmektedir. Dolayısıyla, BKB inançlarına sahip bireyler ile toplum temelli olarak yürütülen çalışmaların sınırlı sayıda olması, tartışma boyutuna ciddi bir kısıtlılık getirmektedir. Öte yandan BKB inançlarının klinik düzlem ile toplumsal düzlemde görünümü, şiddeti, sıklığı ve yaygınlığı açısından farklı seyretmesi beklenen bir bulgudur. Bunun yanı sıra, tanı alan grubun inançlar dışında dürtüsellik, intihar girişimi gibi diğer kritik özelliklere sahip oluşunun psikolojik değişkenlerin yönünü ve gücünü değiştirebileceği de akılda tutulmalıdır. Diğer bir deyişle, BKB ile ilişkili işlevsiz inançların değerlendirilmesi ile BKB'ye giden yolun yalnızca bir kısmının aydınlatılabileceği göz önüne alınmalı, BKB ile ilişkili başka faktörlerin (dürtüsellik, risk alma, kişiler arası ilişkilerde bozulma gibi) varlığının önemi de unutulmamalıdır (APA, 2022). Ayrıca çalışmamızda algılanan ebeveyn reddi katılımcıların hatırlayabildikleri erken dönem ebeveynlik yaşantıları kapsamında değerlendirilmiştir. Bu noktada katılımcıların geçmiş ile güncel yaşantıları arasında köprü kurulsa da kişilerin anımsayabildikleri olayların ve bu olayları algılama biçimlerinin zamanla değişebileceği göz önüne alınmalıdır. Boylamsal araştırma deseni kullanılarak yapılacak çalışmalarda bu kısıtlılığın ortadan kalkabileceği düşünülmektedir. Model testinden elde edilen dolaylı etkilerin anlamlı olsa dahi zayıf olması da araştırmanın sınırlılığını olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla modele aracılık edebilecek farklı değişkenlerin varlığı da ileri araştırmalarda göz önünde bulundurulmalıdır.

Borderline kişilik psikopatolojisi için kadınların risk grubu olduğu göz önüne alındığında (Botter ve ark., 2021), test edilen modelin cinsiyetler arası etkileşim gözetilerek ele alınmasının literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir. Mevcut değişkenler arasındaki ilişkiler önceki araştırmaların bulgularıyla desteklenmekle birlikte, literatürdeki çoğu çalışma cinsiyet farklılıklarını gözetmemektedir. Bu anlamda mevcut literatür bulgularının borderline kişilik patolojisinde erkeklere özgü olası farklılıkları ortaya koymakta yetersiz olduğu düşünülebilir. Öne sürülen modelin kadınlarda doğrulanmakla beraber erkeklerde geçersiz bulunması, erkeklerde ebeveyn reddi ile BKB inançları arasındaki ilişkide farklı aracı değişkenlerin yer alabileceğini düşündürmektedir. Borderline kişilik psikopatolojisinin yaygın olarak kadınlarda tanılandığına, tanısal kriter ve klinik değerlendirmelerin cinsiyet yanlılığı barındırdığına dair eleştiriler literatürde yer almaktadır (Skodol ve Bender, 2003; Tate ve ark., 2022). Dolayısıyla mevcut araştırma bulguları kadınlar için BKB inançlarını geliştiren ve pekiştiren dinamiği açıklamakla birlikte, erkeklerde farklı mekanizmaların işleyebileceğine işaret etmesi açısından önemlidir. Bağlanma özelliklerinin ve baş etme biçimlerinin gözetildiği alternatif modellerin test edilmesiyle erkeklerdeki mekanizmanın da açıklanabileceği veya kadın ve erkek arasındaki farkın daha net görülebileceği düşünülmektedir. Özetle, borderline kişilik patolojisini konu alan ileri araştırmalarda cinsiyet farklılıklarını gözetilen çalışmaların ve erkeklere yönelik alternatif model testlerinin sınanması önerilmektedir.

Klinik açıdan değerlendirildiğinde ise mevcut bulgular, BKB inançları olan kişilere yönelik psikoterapi çalışmalarında öfke duygusunun düzenlenmesinin, reddedilme duyarlılığının ve erken dönem olumsuz ebeveynlik yaşantılarının ele alınmasının önemine işaret etmektedir. BKB inançlarına sahip kadınlarda ise reddedilme duyarlılığının neden olabileceği sürekli öfke duygularının çalışılması BKB inançlarını besleyen döngüyü kırma açısından kritik olabilir. Bununla birlikte, ebeveynleri tarafından reddedildiğini algılayan reddedilme duyarlılığı yüksek bireyler risk grubu olarak değerlendirilebilir ve bunun erken yaşta belirlenmesi koruyucu müdahaleler açısından önemli olabilir. Benzer şekilde, elde edilen sonuçlar ebeveynlik becerilerini iyileştirmek adına düzenlenebilecek programlara katkı sunabilir.

Etik Kurul Onayı	Işık Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 21.10.2021 tarihinde onay alınmıştır.
Bilgilendirilmiş Onam	Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan gönüllü olur alınmıştır.
Hakem Değerlendirmesi	Dış bağımsız.
Yazar Katkısı	Fikir – G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Tasarım – G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Veri Toplama – G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Veri Analizi/ Yorumlama – G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Yazım – G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Eleştirel İnceleme – G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Son onay ve sorumluluk – G.B.Ö., M.A., B.Ü.
Çıkar Çatışması	Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek	Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval	Ethical approval was obtained from the Işık University Ethics Committee on October 21, 2021.
Informed Consent	Informed consent was obtained from all participants for the study.
Peer Review	Externally peer-reviewed.
Author Contributions	Conception/Design of Study- G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Data Acquisition- G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Data Analysis/ Interpretation- G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Drafting Manuscript- G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Critical Revision of Manuscript- G.B.Ö., M.A., B.Ü.; Final Approval and Accountability- G.B.Ö., M.A., B.Ü.
Conflict of Interest	The author has no conflict of interest to declare.
Grant Support	The author declared that this study has received no financial support.

Yazar Bilgileri Author Details

Güneş Beyza Önürme (Kln. Psk.)

¹ Kuruma bağlı değil, Ankara, Türkiye / Non-affiliated, Ankara, Türkiye

 0000-0003-0872-8285 beyzaonurme@gmail.com

Miray Akyunus (Doç. Dr.)

² Bahçeşehir Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji, İstanbul, Türkiye

 0000-0002-8999-7075

Buket Ünver (Dr. Öğr. Üyesi)

³ Işık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

 0000-0001-7339-2832

Kaynakça | References

- Akyunus, M. ve Gençöz, T. (2020). The distinctive associations of interpersonal of interpersonal problems with personality beliefs within the framework of cognitive theory of personality disorders. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 18(1), 26–43. <https://doi.org/10.1007/s10942-019-00322-6>
- Ali, S., Khatun, N., Khaleque, A. ve Rohner, R. P. (2019). They love me not: A meta-analysis of relations between parental undifferentiated rejection and offspring's psychological maladjustment. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 50(2), 185–199. <https://doi.org/10.1177/0022022118815599>
- American Psychiatric Association (APA). (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Amerikan Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association (APA). (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed., text rev.). Amerikan Psychiatric Association.
- Armenti, N. A. ve Babcock, J. C. (2021). Borderline personality features, anger, and intimate partner violence: An experimental manipulation of rejection. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(5-6), <https://doi.org/10.1177/0886260518771686>
- Armour, J. A., Joussemet, M., Mageau, G. A. ve Varin, R. (2022). Perceived parenting and borderline personality features during adolescence. *Child Psychiatry and Human Development*, 54(4), 927–938. <https://doi.org/10.1007/s10578-021-01295-3>
- Arntz, A., Dietzel, R. ve Dressen, L. (1999). Assumptions in borderline personality disorder: Specificity, stability and relationship with etiological factors. *Behaviour Research and Therapy*, 37(6), 545–557. [https://doi.org/10.1016/s0005-7967\(98\)00152-1](https://doi.org/10.1016/s0005-7967(98)00152-1)
- Ayduk, O. ve Gyurak, A. (2008). Applying the cognitive-affective processing systems approach to conceptualizing rejection sensitivity. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(5), 2016–2033. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2008.00143.x>

- Ayduk, O., Zayas, V., Downey, G., Cole, A. B., Shoda, Y. ve Mischel, W. (2008). Rejection sensitivity and executive control: Joint predictors of borderline personality features. *Journal of Research in Personality*, 42(1), 151–168. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2007.04.002>
- Baer, R. A. ve Sauer, S. E. (2011). Relationships between depressive rumination, anger rumination, and borderline personality features. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 2(2), 142. <https://doi.org/10.1037/a0019478>
- Bahtiyar-Saygan, B. ve Pekel-Uludağlı, N. (2021). Yaşam boyu toplumsal cinsiyet rollerinin gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13, 354–382. <https://doi.org/10.18863/pgy.789615>
- Bahtiyar, B. ve Gençöz, T. (2023). The association between perceived parenting and adulthood anxiety: The mediator roles of emotion regulation, shame and anger. *Current Psychology*, 42, 9953–9962. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02279-1>
- Bartlett, M. L., Abrams, M., Byrd, M., Treankler, A. S. ve Houston-Norton, R. (2018). Advancing the assessment of anger in sports: Gender differences and STAXI-2 normative data for college athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 12(2), 114–128. <https://doi.org/10.1123/jcsp.2016-0026>
- Beck, A. T. ve Beck, J. S. (1991). *The personality belief questionnaire. Unpublished assessment instrument*. The Beck Institute for Cognitive Therapy and Research. <https://beckinstitute.org/wp-content/uploads/2021/06/PBQ-Full-Documents-1.pdf>
- Beck, A. T., Butler, A. C., Brown, G. K., Dahlsgaard, K. K., Newman, C. F. ve Beck, J. S. (2001). Dysfunctional beliefs discriminate personality disorders. *Behaviour Research and Therapy*, 39(10), 1213–1225. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(00\)00099-1](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(00)00099-1)
- Beck, A. T., Davis, D. D. ve Freeman, A. (Ed.). (2015). *Cognitive therapy of personality disorders* (3rd ed.). The Guilford Press.
- Berenson, K. R., Gyurak, A., Ayduk, O., Downey, G., Garner, M. J., Mogg, K., Bradley, B. P. ve Pine, D. S. (2009). Rejection sensitivity and disruption of attention by social threat cues. *Journal of Research in Personality*, 43(6), 1064–1072. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2009.07.007>
- Bhar, S. S., Beck, A. T. ve Butler, A. C. (2012). Beliefs and personality disorders: An overview of the personality beliefs questionnaire. *Journal of Clinical Psychology*, 68(1), 88–100. <https://doi.org/10.1002/jclp.20856>
- Bhar, S. S., Brown, G. K. ve Beck, A. T. (2008). Dysfunctional beliefs and psychopathology in borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 22(2), 165–177. <https://doi.org/10.1521/pedi.2008.22.2.165>
- Bilge, Y. ve Bilge, Y. (2019). Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu'nun Türk toplum örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 8(1). <https://doi.org/10.5455/JCBPR.299864>
- Black, D. W., Gunter, T., Allen, J., Blum, N., Arndt, S., Wenman, G. ve Sieleni, B. (2007). Borderline personality disorder in male and female offenders newly committed to prison. *Comprehensive Psychiatry*, 48(5), 400–405. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2007.04.006>
- Bodecka, M., Grala, K., Szymczak, K., Zajenkowska, A., Rajchert, J., Kostrzewska, D. ve Lawrence, C. (2021). Relationship between trait anger and rejection sensitivity: the moderating role of the group (inmates and non-inmates). *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 32(6), 777–791. <https://doi.org/10.1080/14789949.2021.1909104>
- Boldero, J. M., Hulbert, C. A., Bloom, L., Cooper, J., Gilbert, F., Mooney, J. L. ve Salinger, J., (2009). Rejection sensitivity and negative self-beliefs as mediators of association between the number of borderline personality disorder features and self-reported adult attachment. *Personality and Mental Health*, 3, 248–262. <https://doi.org/10.1002/pmh.93>
- Botter, L., Ten Have, M., Gerritsen, D., de Graaf, R., van Dijk, S., van den Brink, R. ve Oude Voshaar, R. C. (2021). Impact of borderline personality disorder traits on the association between age and health-related quality of life: A cohort study in the general population. *European Psychiatry: The Journal of the Association of European Psychiatrists*, 64(1), e33. <https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2021.27>
- Bozkuş, O. ve Araz, A. (2015). Narsisizm ve evlilik uyumu ilişkisinde reddedilme duyarlılığı ve olumlu yanıtıların aracı rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 3(6), 29–54. <https://doi.org/10.7816/nesne-03-06-02>
- Brody, L. R. ve Hall, J. A. (2010). Gender, emotion, and socialization. J. C. Chrisler ve D. R. McCreary (Ed.), *Handbook of gender research in psychology, Vol. 1. Gender research in general and experimental psychology* içinde (s. 429–454). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1465-1_21
- Brown, G. K., Newman, C. F., Charlesworth, S. E., Crits-Christoph, P. ve Beck, A. T. (2004). An open clinical trial of cognitive therapy for borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 18(3), 257–271. <https://doi.org/10.1521/pedi.18.3.257.35450>
- Butler, A. C., Beck, A. T. ve Cohen, L. H. (2007). The personality belief questionnaire-short form: Development and preliminary findings. *Cognitive Therapy and Research*, 31(3), 357–370. <https://doi.org/10.1007/s10608-006-9041-x>
- Butler, A. C., Brown, G. K., Beck, A. T. ve Grisham, J. R. (2002). Assessment of dysfunctional beliefs in borderline personality disorder. *Behaviour Research and Therapy*, 40(10), 1231–1240. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(02\)00031-1](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(02)00031-1)
- Çardak, M., Sarıçam, H. ve Onur, M. (2012). Perceived parenting styles and rejection sensitivity in university students. *The Online Journal of Counselling and Education*, 1(3), 57–69. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.11864.75527>
- Chaplin, T. M. ve Aldao, A. (2013). Gender differences in emotion expression in children: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 139(4), 735–765. <https://doi.org/10.1037/a0030737>

- Çolak, G. V., Koç, A. E. ve Hocaoglu, C. (2021). Reddedilmek; içsel korkumuz. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 5(9), 45-56. <https://doi.org/10.31461/ybpd.885037>
- De Fruyt, F., De Clercq, B., De Bolle, M., Wille, B., Markon, K. ve Krueger, R. F. (2013). General and maladaptive traits in a five-factor framework for DSM-5 in a university student sample. *Assessment*, 20(3), 295-307. <https://doi.org/10.1177/1073191113475808>
- De Moor, M. H., Distel, M. A., Trull, T. J. ve Boomsma, D. I. (2009). Assessment of borderline personality features in population samples: is the personality assessment inventory-borderline Features scale measurement invariant across sex and age?. *Psychological Assessment*, 21(1), 125-130. <https://doi.org/10.1037/a0014502>
- Dedeler, M., Akün, E. ve Durak-Batigün, A. (2017). Turkish adaptation of adult parental acceptance-rejection questionnaire short form. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 30(3),181-193. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2017300302>
- Dilekler, İ., Törenli Kaya, Z. ve Selvi, K. (2014). Öfkeye farklı açılardan bakış: Öfkenin mekanizması, farklı psikopatolojilerde öfke ve terapistin öfkesi. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 1, 44-59. <https://doi.org/10.31682/ayna.470591>
- Downey, G. ve Feldman, S. I. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1327-1343. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.6.1327>
- Downey, G., Berenson, K. R. ve Kang, J. (2006). *Correlates of the adult rejection sensitivity questionnaire. (Unpublished Data)*. Columbia University.
- Downey, G., Feldman S. ve Ayduk, O. (2000). Rejection sensitivity and male violence in romantic relationships. *Personal Relationships*, 7, 45-61. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2000.tb00003.x>
- Downey, G., Freitas, A. L., Michaelis, B. ve Khouri, H. (1998). The self-fulfilling prophecy in close relationships: rejection sensitivity and rejection by romantic partners. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 545-560. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.75.2.545>
- Dryburgh, N. S. J. ve Vachon, D. D. (2019). Relating sex differences in aggression to three forms of empathy. *Personality and Individual Differences*, 151, Article 109526. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109526>
- Erdođdu, M. ve Kışlak, S. (2023). Psikotravmatolojik açıdan öfkeyi yordayan şema alanlarının incelenmesi. *Journal of Advanced Research in Health Sciences*, 6(1), 108-116. <https://doi.org/10.26650/JARHS2023-1172505>
- Erözkan, A. (2009). Rejection sensitivity levels with respect to attachment styles, gender, and parenting styles: A study with Turkish students. *Social Behavior and Personality*, 37, 1-14. <https://doi.org/10.2224/sbp.2009.37.1.1>
- Fahlgren, M. K., Cheung, J. C., Ciesinski, N. K., McCloskey, M. S. ve Coccaro, E. F. (2022). Gender differences in the relationship between anger and aggressive behavior. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13-14), NP12661-NP12670. <https://doi.org/10.1177/0886260521991870>
- Faraji, H. ve Sucu, Ö. (2023). Yetişkinlerde ilk nesne ilişkileri ve reddedilme duyarlılığı ile yakın ilişkiler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 5(3), 967-997. <https://doi.org/10.47793/hp.1254706>
- Faraji, H. ve Tezcan, A. E. (2023). Rejection sensitivity and fear of intimacy in individuals with and without borderline personality disorder. *Firat Medical Journal*, 28(4), 286-295.
- Feldman, S. ve Downey, G. (1994). Rejection sensitivity as a mediator of the impact of childhood exposure to family violence on adult attachment behavior. *Development and Psychopathology*, 6(1), 231-247. <https://doi.org/10.1017/S0954579400005976>
- Fivush, R., Brotman, M., Buckner, J. ve Goodman, S. (2000). Gender differences in parent-child emotion narratives. *Sex Roles*, 42, 233-253.
- Gagnon, J., Daelman, S. ve Mcduff, P. (2013). Correlations of impulsivity with dysfunctional beliefs associated with borderline personality. *North American Journal of Psychology*, 15, 165.
- Gao, S., Assink, M., Liu, T., Chan, K. L. ve Ip, P. (2021). Associations between rejection sensitivity, aggression, and victimization: A meta-analytic review. *Trauma, Violence & Abuse*, 22(1), 125-135. <https://doi.org/10.1177/1524838019833005>
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide individual differences, and reference, 17.0 update (10a ed.)*. Pearson
- Godbout, N., Daspe, M. È., Runtz, M., Cyr, G. ve Briere, J. (2019). Childhood maltreatment, attachment, and borderline personality-related symptoms: Gender-specific structural equation models. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice and Policy*, 11(1), 90-98. <https://doi.org/10.1037/tra0000403>
- Godleski, S. A., Eiden, R. D., Kachadourian, L. ve Lucke, J. F. (2019). Etiological pathways to rejection sensitivity in a high-risk sample. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 45(5), 715-727. <https://doi.org/10.1177/0146167218795486>
- Goncy, E. A., Basting, E. J. ve Dunn, C. B. (2021). A meta-analysis linking parent-to-child aggression and dating abuse during adolescence and young adulthood. *Trauma, Violence & Abuse*, 22(5), 1248-1261. <https://doi.org/10.1177/1524838020915602>
- Haga, S., Kraft, P. ve Corby, E. (2009). Emotion regulation: Antecedents and well-being outcomes of cognitive reappraisal and expressive suppression in cross-cultural samples. *Journal of Happiness Study*, 10, 271-91. <https://doi.org/10.1007/s10902-007-9080-3>
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A Regression-Based Approach*. Guilford Publications.

- Horney, K. (1991). *Kendi kendine psikanaliz*. (Selçuk, B. Çev.). Öteki Yayınları.
- Huang, J., Napolitano, L. A., Wu, J., Yang, Y., Xi, Y., Li, Y. ve Li, K. (2014). Childhood experiences of parental rearing patterns reported by Chinese patients with borderline personality disorder. *International Journal of Psychology* 49(1), 38–45. <https://doi.org/10.1002/ijop.12007>
- Ibrahim, D. M., Rohner, R. P., Smith, R. L. ve Flannery, K. M. (2015). Adults' remembrances of parental acceptance-rejection in childhood predict current rejection sensitivity in adulthood. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 44 (1), 51-62. <https://doi.org/10.1111/fcsr.12119>
- Ibrahim, J., Cosgrave, N. ve Woolgar, M. (2018). Childhood maltreatment and its link to borderline personality disorder features in children: A systematic review approach. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 23(1), 57–76. <https://doi.org/10.1177/1359104517712778>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *Kültürel psikoloji: Kültür bağlamında insan ve aile*. Evrim Yayınevi.
- Khaleque, A. ve Rohner, R. P. (2012). Pancultural associations between perceived parental acceptance and psychological adjustment of children and adults: A meta-analytic review of worldwide research. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 43, 784–800. <https://doi.org/10.1177/0022022111406120>
- Khaleque, A., Uddin, M. K., Hossain, K. N., Siddique, M. ve Shirin, A. (2019). Perceived parental acceptance–rejection in childhood predict psychological adjustment and rejection sensitivity in adulthood. *Psychological Studies*, 64(4), 447-454. <https://doi.org/10.1007/s12646-019-00508-z>
- Ki, P., Rohner, R. P., Britner, P. A., Halgunseth, L. C. ve Rigazio-DiGilio, S. A. (2018). Coping with remembrances of parental rejection in childhood: Gender differences and associations with intimate partner relationships. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2441–2455. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1074-8>
- Kitamura, T., Ohashi, Y., Murakami, M. ve Goto, Y. (2014). Anger and perceived parenting: A study of a Japanese population. *Psychology and Behavioral Sciences*, 2(6), 217-222. <https://doi.org/10.11648/j.pbs.20130206.13>
- Kılıç-Yıldız, M. ve Dağ, İ. (2017). Algılanan ebeveyn kabul-reddinin öfke ifade tarzı ve depresif belirtiler ile ilişkisinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20, 84-95. <https://doi.org/10.5505/kpd.2017.98698>
- Köroğlu, E. ve Bayraktar, S. (2010). *Kişilik Bozuklukları* (2. Baskı). HYB Yayıncılık.
- Kring, A. M. ve Gordon, A. H. (1998). Sex differences in emotion: Expression, experience and physiology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 686-703. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.3.686>
- Levy, S. R., Ayduk, O. ve Downey, G. (2001). The role of rejection sensitivity in people's relationships with significant others and valued social groups. M. R. Leary (Ed.), *Interpersonal Rejection* içinde (s. 251–289).
- Maccoby, E. E. (1998). *The two sexes: Growing up apart, growing together*. Harvard University Press.
- MacKinnon, D. P., Lockwood, C. M. ve Williams, J. (2004). Confidence limits for the indirect effect: Distribution of the product and resampling methods. *Multivariate Behavioral Research*, 39(1), 99-128. https://doi.org/10.1207/s15327906mbr3901_4
- Malonda-Vidal, E., Samper-García, P., Llorca-Mestre, A., Muñoz-Navarro, R. ve Mestre-Escrivá, V. (2021). Traditional masculinity and aggression in adolescence: Its relationship with emotional processes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(18), 9802. <https://doi.org/10.3390/ijerph18189802>
- McGonigal, P. ve Dixon-Gordon, K. (2020). Anger and emotion regulation associated with borderline and antisocial personality features within a correctional sample. *Journal of Correctional Healthcare*. 26(3). <https://doi.org/10.1177/1078345820937775>
- McLachlan, J., Zimmer-Gembeck M. J. ve McGregor, L. (2010). Rejection sensitivity in childhood and early adolescence: Peer rejection and protective effects of parents and friends. *Journal of Relationship Research*, 1(1), 31-40. <https://doi.org/10.1375/jrr.1.1.31>
- Meesters, C. ve Muris, P. (1996). The relationship between hostility and perceived parental rearing behaviour: A study of male myocardial infarction patients and healthy controls. *Personality and Individual Differences*, 21(2), 271-281. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(96\)00044-X](https://doi.org/10.1016/0191-8869(96)00044-X)
- Mellin, E. A. (2008). Rejection sensitivity and college student depression: Findings and implications for counseling. *Journal of College Counseling*, 11, 32-41. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1882.2008.tb00022.x>
- Meyer, B., Ajchenbrenner, M. ve Bowles, P. D. (2005). Sensory sensitivity, attachment experiences and rejection responses among adults with borderline and avoidant features. *Journal of Personality Disorders*, 19(6), 641–658. <https://doi.org/10.1521/pedi.2005.19.6.641>
- Miano, A., Fertuck, E. A., Arntz, A. ve Stanley, B. (2013). Rejection sensitivity is a mediator between borderline personality disorder features and facial trust appraisal. *Journal of Personality Disorders*, 27(4), 442–456. https://doi.org/10.1521/pedi_2013_27_096
- Nakiş-Yıldırım, B. ve Tüfekci, A. (2022). Temperament characteristics of preschoolers and maternal acceptance and rejection statuses of their mothers. *Journal of Education and Future*, 22, 43-55. <https://doi.org/10.30786/jef.911476>
- Nickell, A. D., Waudby, C. J. ve Trull, T. J. (2002). Attachment, parental bonding and borderline personality disorder features in young adults. *Journal of Personality Disorders*, 16(2), 148–159. <https://doi.org/10.1521/pedi.16.2.148.22544>

- Özen, D. Ş. ve Güneri, F. K. (2018). İlişki başarısının temel belirleyicisi: Reddedilme duyarlılığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(4), 454-469. <https://doi.org/10.18863/pgy.360041>
- Özer, A. (1994). Sürekli Öfke (SL-Öfke) ve Öfke İfade Tarzı (Öfke-Tarz) Ölçekleri ön çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9, 26-35.
- Özer, A., Erer, Ş., Kocabaş, Z. ve Canberk, A. (1993). *Comparison of borderline hypertensive, high hypertensive and nonhypertensive patients in trait anger, anger expression, trait anxiety, depression and somatization. Psychosomatic Medicine*. (Yayınlanmamış Makale).
- Öztürk, İ., Özkan, Ö. ve Öz, B. (2021). Investigating sex, masculinity and femininity in relation to impulsive driving and driving anger expression. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 81, 14-26. <https://doi.org/10.1016/j.trf.2021.05.009>
- Paris, J. (2004). Gender differences in personality traits and disorders. *Current Psychiatry Reports*, 6(1), 71-74. <https://doi.org/10.1007/s11920-004-0042-8>
- Peker, M. ve Krespi-Ülgen, M. R. (2023). Yetişkinlerde kişilik bozukluklarına yatkınlık: Algılanan ebeveyn tutumları ve bilişsel duygu düzenleme açısından bir değerlendirme. *Current Research and Reviews in Psychology and Psychiatry*, 3(2), 42-58.
- Peters, J. R., Geiger, P. J., Smart, L. M. ve Baer, R. A. (2014). Shame and borderline personality features: The potential mediating role of anger and anger rumination. *Personality Disorders*, 5(1), 1-9. <https://doi.org/10.1037/per0000022>
- Peters, J. R., Smart, L. M. ve Baer, R. A. (2015). Dysfunctional responses to emotion mediate the cross-sectional relationship between rejection sensitivity and borderline personality features. *Journal of Personality Disorders*, 29(2), 231-240. https://doi.org/10.1521/pedi_2014_28_151
- Pietrzak, J., Downey, G. ve Ayduk, O. (2005). Rejection sensitivity as an interpersonal vulnerability. M. W. Baldwin (Ed.), *Interpersonal Cognition* içinde (s. 62-84). The Guilford Press.
- Poggi, A., Richetin, J. ve Preti, E. (2019). Trust and rejection sensitivity in personality disorders. *Current Psychiatry Reports*, 21(8), 69. <https://doi.org/10.1007/s11920-019-1059-3>
- Pusmaz, B. M. (2024). Üniversite öğrencilerinin örseleyici çocukluk yaşantıları ve bağlanma stillerinin borderline kişilik özellikleriyle ilişkisi. *Kesit Akademi*, 10(38), 336-362. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.67765>
- Rising, D. G. ve Rohner, R. P. (2020). *Reddedilmenin yaralarını sarmak: Klinik uygulama için danışan yönergeleri kitapçığı*. Erişim Tarihi: Mayıs, 2021, https://csiar.uconn.edu/wp-content/uploads/sites/494/2020/07/IPARTheory_Turkish_Translation_Clinical_Handout.pdf
- Rising, D. G. ve Rohner, R. P. (2022). *Recovery from rejection: A manual of client handouts for clinical practice*. Erişim Tarihi: Ekim, 2022. https://csiar.uconn.edu/wp-content/uploads/sites/494/2022/04/IPARTheory-Clinical-Handouts-Manual-Third-Edition-1.0_-4-2022-FINAL.pdf
- Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory*. Sage Publications, Inc.
- Rohner, R. P. (2004). The parental "Acceptance-rejection syndrome": Universal correlates of perceived rejection. *The American Psychologist*, 59(8), 830-840. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.59.8.830>
- Rohner, R. P. (2005). Parental acceptance-rejection questionnaire (PARQ): Test manual. R. P. Rohner ve A. Khaleque (Ed.), *Handbook for the study of parental acceptance and rejection (4th ed.)* içinde (s. 43-73). Rohner Research Publications.
- Rohner, R. P. ve Brothers, S. A. (1999). Perceived parental rejection, psychological maladjustment, and borderline personality disorder. *Journal of Emotional Abuse*, 1(4), 81-95. https://doi.org/10.1300/J135v01n04_05
- Rohner, R. P., Khaleque, A. ve Cournoyer, D. E. (2005). Parental acceptance-rejection: Theory, methods, cross-cultural evidence, and implications. *Ethos*, 33(3), 299- 334. <https://doi.org/10.1525/eth.2005.33.3.299>
- Rohner, R. P., Saavedra, J. M. ve Granum, E. O. (1978). Development and validation of the parental acceptance and rejection questionnaire: Test manual. *JSAS Catalog of Selected Documents in Psychology (Manuscript 1635)*, 8, 7-8.
- Romero-Canyas, R., Downey, G., Berenson, K., Ayduk, O. ve Kang, N. J. (2010). Rejection sensitivity and the rejection-hostility link in romantic relationships. *Journal of Personality*, 78(1), 119-148. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2009.00611.x>
- Rosenbach, C. ve Renneberg, B. (2014). Rejection sensitivity as a mediator of the relationship between experienced rejection and borderline characteristics. *Personality and Individual Differences*, 69, 176-181. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.05.032>
- Rowe, S. L., Gembeck, M. J., Rudolph, J. ve Nesdale, D. (2015). A longitudinal study of rejecting and autonomy-restrictive parenting, rejection sensitivity, and socioemotional symptoms in early adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 43(6), 1107-1118. <https://doi.org/10.1007/s10802-014-9966-6>
- Rudolph, J. ve Zimmer-Gembeck, M. J. (2014). Parent relationships and adolescents' depression and social anxiety: Indirect associations via emotional sensitivity to rejection threat. *Australian Journal of Psychology*, 66(2), 110-121. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12042>
- Saldanha-Silva, R., Nunes, F. L., Rezende, H. A. ve Mansur-Alves, M. (2019). Maladaptive beliefs as mediators of the relationship between personality traits and borderline personality disorder symptoms. *Estudos de Psicologia (Campinas)*, 36, e180016. <https://doi.org/10.1590/1982-0275201936e180016>

- Sarıtaş-Atalar, D. ve Altan-Atalay, A. (2020). Differential roles of early maladaptive schema domains on the link between perceived parenting behaviors and depression, anxiety, and anger. *Current Psychology*, 39(4), 1466-1475. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9852-4>
- Sato, M., Fonagy, P. ve Luyten, P. (2018). Rejection sensitivity and borderline personality disorder features: A mediation model of effortful control and intolerance of ambiguity. *Psychiatry Research*, 269, 50-55. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.08.024>
- Sauer-Zavala, S. E., Geiger, P. J. ve Baer, R. A. (2013). The effect of anger rumination in the relationship between borderline personality disorder symptoms and precursors. *Journal of Personality Disorders*, 27(4), 465-472. https://doi.org/10.1521/pedi_2013_27_098
- Silberschmidt, A., Lee, S., Zanarini, M. ve Schulz, S. C. (2015). Gender differences in borderline personality disorder: Results from a multinational, clinical trial sample. *Journal of Personality Disorders*, 29(6), 828-838. https://doi.org/10.1521/pedi_2014_28_175
- Skodol, A. E. ve Bender, D. S. (2003). Why are women diagnosed borderline more than men?. *The Psychiatric Quarterly*, 74(4), 349-360. <https://doi.org/10.1023/a:1026087410516>
- Spielberger, S. D. (1988). *Manuel for The State-Trait Anger Expression Scale (STAXI)*. Psychological Assessment Resources, Inc.
- Sukhodolsky, D. G., Golub, A. ve Cromwell, E. N. (2001). Development and validation of the anger rumination scale. *Personality and Individual Differences*, 31(5), 689-700. [http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00171-9](http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00171-9)
- Sultana, S. ve Khaleque, A. (2016). Differential effects of perceived maternal and paternal acceptance on male and female adult offspring's psychological adjustment. *Gender Issues*, 33(1), 42-52. <https://doi.org/10.1007/s12147-015-9147-0>
- Swartz, M., Blazer, D., George, L. ve Winfield, I. (1990). Estimating the prevalence of borderline personality disorder in the community. *Journal of Personality Disorders*, 4(3), 257-272. <https://doi.org/10.1521/pedi.1990.4.3.257>
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Cleaning up your act: Screening data prior to analysis. Using multivariate statistics (5th ed.)* içinde (s. 60-116). Pearson.
- Tate, A. E., Sahlin, H., Liu, S., Lu, Y., Lundström, S., Larsson, H., Lichtenstein, P. ve Kuja-Halkola, R. (2022). Borderline personality disorder: Associations with psychiatric disorders, somatic illnesses, trauma, and adverse behaviors. *Molecular Psychiatry*, 27(5), 2514-2521. <https://doi.org/10.1038/s41380-022-01503-z>
- Taymur, İ. ve Türkçapar, M. H. (2012). Kişilik: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 154-177. <https://doi.org/10.5455/cap.20120410>
- Tekke, A. ve Yıldız, S. (2020). Türk toplumundaki erkeklik yüklerinin lisansüstü tezler üzerinden analizi. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 6, 131-153. <https://doi.org/10.48131/jscs.825095>
- Trull, T. J. ve Durrett, C. A. (2005). Categorical and dimensional models of personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 1, 355-380. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.1.102803.144009>
- Türkçapar, M. H., Örsel, S., Uğurlu, M., Sargın, E., Turhan, M., Akkoyunlu, S., Hatiloğlu, U. ve Karakaş, G. (2007). Kişilik İnanç Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 10, 177-191.
- Xie, G. D., Chang, J. J., Yuan, M. Y., Wang, G. F., He, Y., Chen, S. S. ve Su, P. Y. (2021). Childhood abuse and borderline personality disorder features in Chinese undergraduates: The role of self-esteem and resilience. *BMC Psychiatry*, 21(1), 326. <https://doi.org/10.1186/s12888-021-03332-w>
- Zeman, J., Perry-Parrish, C. ve Cassano, M. (2010). Parent-child discussions of anger and sadness: The importance of parent and child gender during middle childhood. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2010(128), 65-83. <https://doi.org/10.1002/cd.269>
- Zimmer-Gembeck, M. J. ve Nesdale, D. (2013). Anxious and angry rejection sensitivity, social withdrawal, and retribution in high and low ambiguous situations. *Journal of Personality*, 81(1), 29-38. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2012.00792.x>